

Székesfehérvár
1007–2007

Szent Imre

1000 éve

Tanulmányok

*Szent Imre tiszteletére születésének
ezredik évfordulója alkalmából*

1000 Jahre heiliger Emmerich

*Beiträge zu Ehren des heiligen Emmerich
anlässlich seines 1000. Geburtstages*

Székesfehérvár

2007

A Székesfehérvári Egyházmegyei Múzeum kiadványai I.

Sorozatszerkesztő
SMOHAY ANDRÁS

A tanulmánykötetet szerkesztette
KERNY TERÉZIA

A szerkesztő munkatársa
SMOHAY ANDRÁS

Olvasószerkesztő
SZÉKELY JÚLIA

Német fordítás
HARMATH ANIKÓ

Technikai munkatárs
SMOHAY PÉTER

A fényképeket készítették

BAKOS ÁGNES, BARTOS GYÖRGY, BERTA GÁBOR, BICSKEI ÉVA, BIZZER ISTVÁN, BODORNÉ SZENT-GÁLY ERZSÉBET, BOGDÁNDY TITUSZ, BOKOR ZSUZSA, IFJ. BÓNA ISTVÁN, BUBRYÁK ORSOLYA, BUDAI ENIKÓ, CZIMBAL GYULA, DRAGON ZOLTÁN, FÁKÓ ÁRPÁD, GOMBOSI BEATRIX, IGARI ANTAL, KISS LÓRÁND, KÖVESDI RÓKA LAJOS, LAKATA PÁL, LÁNGI JÓZSEF, LEGEZA LÁSZLÓ, MAKÓI JUHÁSZ ISTVÁN, MERÉSZ GYULA, MAKKY GYÖRGY, MAROSI ERNŐ, MIHÁLY FERENC, MUDRÁK ATTILA, NAGY PÉTER, PÉK JÓZSEF, SERFŐZŐ SZABOLCS, SZABÓ ZOLTÁN, SZAKÁL LÁSZLÓ JÁNOS, SZELÉNYI KÁROLY, SZEPSY-SZÜCS LEVENTE, SZÜCS GYÖRGY, THALER TAMÁS, TIHANYI BENCE

Fényképarchívumok

Budapest, Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára
Budapest, Iparművészeti Művészeti Múzeum, Kisgyűjtemények Osztálya
Budapest, Kulturális Örökségvédelmi Hivatal, Könyvtár
Budapest, Kulturális Örökségvédelmi Hivatal, Fotótár
Budapest, Kulturális Örökségvédelmi Hivatal, Tervtár
Budapest, Magyar Nemzeti Galéria, Festészeti Osztály
Budapest, Magyar Nemzeti Galéria, Festészeti Osztály, Fotótár
Budapest, Magyar Nemzeti Galéria, Grafikai Osztály
Budapest, Magyar Nemzeti Galéria, Régi Magyar Gyűjtemény
Budapest, Magyar Nemzeti Múzeum, Történeti Tár
Budapest, Magyar Nemzeti Múzeum, Történeti Képcsarnok
Budapest, Magyar Országos Levéltár
Budapest, Néprajzi Múzeum, Etnológiai Adattár
Budapest, Országos Széchényi Könyvtár
Budapest, Országos Széchényi Könyvtár, Kézirattár
Budapest, Országos Széchényi Könyvtár, Régi Nyomtatványok Tára
Budapest, Szépművészeti Múzeum, Grafikai Gyűjtemény
Città del Vaticano, Biblioteca Apostolica Vaticana
München, Bayerische Staatsbibliothek
München, Bayerisches Hauptstaatsarchiv, Geheimes Hausarchiv
Sopron, Soproni Múzeum, Storno Gyűjtemény
Székesfehérvár, Székesfehérvári Püspöki és Székeskáptalani Levéltár
Székesfehérvár, Szent István Király Múzeum
Wien, Archiv der Universität Wien
Wien, Österreichische National Bibliothek, Handschriften und Inkunabelsammlung

A kötetet tervezte
FÁKÓ ÁRPÁD

Tördelés, nyomdai előkészítés
VASS ZOLTÁN, DIVALD BT., GMN PEST REPRÓ STÚDIÓ

Nyomtatás, kötészet
PAUKER NYOMDAIPARI KFT.

Felelős vezető
VÉRTES GÁBOR

A borítón

Az egykori szépehelyi Szent Márton prépostsági templom főoltárának Szent Imre festménye, 1477? Spišská Kapitula, Katedrála sv. Martina

A kötet a 2007. március 24-én Székesfehérvárott rendezett Szent Imre változó alakja a történelemben című konferencián elhangzott előadásokat, az emlékévkéval felkért szerzők tanulmányait, valamint a Szent Imre 1000 éve című kiállítás bővített műtárgyjegyzékét tartalmazza.

Felelős kiadó
SPÁNYI ANTAL
székesfehérvári megyés püspök

HU ISBN 978 963 06 3386 4
HU ISSN 1789 4425

Támogatók:

EGYHÁZMEGYEI HIVATAL, SZÉKESFEHÉRVÁR • MTA MŰVÉSZETTÖRTÉNETI KUTATÓINTÉZET •

A kötet szerzői

BARNA GÁBOR	Szeged, Szegedi Tudományegyetem BTK, Néprajzi és Kulturális Antropológiai Tanszék
BICSKEI ÉVA	Budapest, MTA Művészettörténeti Kutatóintézet
BIZZER ISTVÁN	Piliscsaba, PPKE-BTK, Művészettörténeti Tanszék
BODOR IMRE	Budapest
ÉRSZEGI GÉZA	Budapest, Magyar Országos Levéltár
GELLÉR KATALIN	Budapest, MTA Művészettörténeti Kutatóintézet
IGARI ANTAL	Székesfehérvár, Székesfehérvár MJV Polgármesteri Hivatal, Építésigazgatási Iroda
KERNY TERÉZIA	Budapest, MTA Művészettörténeti Kutatóintézet
KOVÁCS ANDREA	Budapest, MTA Zenetudományi Intézet
MAROSI ERNŐ	Budapest, MTA Művészettörténeti Kutatóintézet
MILLISITS MÁTÉ	Budapest, Országos Műszaki Múzeum Öntödei Múzeuma
MÓZESSY GERGELY	Székesfehérvár, Egyházmegyei Gyűjtemény
PROKOPP MÁRIA	Budapest, ELTE-BTK, Művészettörténeti Intézet
SEIDL AMBRUS	Budapest
SZABÓ ZOLTÁN	Budakeszi, Szakra Stúdió Kft.
SZAKÁCS BÉLA ZSOLT	Piliscsaba, PPKE-BTK, Művészettörténeti Tanszék
SZILÁRDFY ZOLTÁN	Budapest, Magyar Képzőművészeti Egyetem
SZITA GÁBOR	Budapest, Országos Széchényi Könyvtár
SZÖLLŐSSY ÁGNES	Budapest, Budapest Galéria
SZÜCS GYÖRGY	Budapest, Magyar Nemzeti Galéria
TERDIK SZILVESZTER	Budapest, Szépművészeti Múzeum
TÖRÖK JÓZSEF	Budapest, PPKE-HTK, Közép-és Újkori Egyháztörténeti Tanszék
WEHLI TÜNDE	Budapest, MTA Művészettörténeti Kutatóintézet
ZSOLDOS ATTILA	Budapest, MTA Történettudományi Kutatóintézete

A tanulmánykötet megjelenéséért külön köszönetet mondunk
az alábbi személyeknek:

AMBRÓZY SÁNDORNÉ, BAKÓ ZSUZSANNA ILDIKÓ, BARDOLY ISTVÁN, BARTOS GYÖRGY, BEKE LÁSZLÓ, BERTA RÉKA,
BERTÁNÉ PINTÉR KATALIN, BICSKEI ÉVA, BINZBERGER ÁKOS O. S. B., BODA ZSUZSANNA, BREZINA KÁROLY,
BUBRYÁK ORSOLYA, CZIMBAL GYULA, DEMETER ZSÓFIA, EIGNER JUDIT, FÁKÓ ÁRPÁD, FORGÁCH JÓZSEF, FÜLÖP GYULA,
GALAVICS GÉZA, GELLÉR KATALIN, GERGELY ISTVÁN, GÖDÖLLE MÁTYÁS, GRÁSZL BERNADETT, GROTTÉ ANDRÁS,
HAJDÚ VIRÁG, HARMATH ANIKÓ, HORVÁTH ISTVÁN, HORVÁTHNÉ ÁCS KATÓ, ILLÉS ESZTER, IMMLER, GERHARD,
JEGES ANDRÁS, JÉKELY ZSOMBOR, KELECSÉNYI CSILLA, KIKINDAI ANDRÁS, KISS MELINA, KOVÁCS ÁKOS, KOVÁCS PÉTER,
KOVÁTS KRISTÓF, KOVALOVSKY MÁRTA, KÖRMENDY KINGA, LAÁR ERIKA, LACZKÓ GÁBOR, LÁNGI JÓZSEF, LÓVEI PÁL,
MAKKY GYÖRGY, MAKÓI JUHÁSZ ISTVÁN, MAJDA, PETER, MENTÉNYI KLÁRA, MIHÁLY FERENC, MIKÓ ÁRPÁD,
MILLISITS MÁTÉ, MOJZER ANNA, MÓZESSY GERGELY, NAGY BÉLA, NOVÁKY HAJNALKA ÁGNES, PATAKI GÁBOR,
PAPP JÚLIA, PÁSZTOR ZOLTÁN, PATAKI GÁBOR, PATTANTYÚS MANGA, PERGER GYULA, RITOÓK PÁL, SERFŐZŐ SZABOLCS,
SMOHAINÉ NAGY MÁRIA, SMOHAY TAMÁS, SMOHAY PÉTER, SPEKNER ENIKŐ, SZACSVAY ÉVA, SZÉKELY JÚLIA,
SZÉKELY ZOLTÁN, SZÜCS GYÖRGY; TAKÁCS IMRE, TERDIK SZILVESZTER, TÓTH GYÖRGYNÉ MÉSZÁROS LÍVIA,
TÜSKÉS ANNA, UGRITS TAMÁS, ÚJFALUSSY OTTÓ, VÁSÁRHELYI ANZELM O. S. B., VELENCZEI KATALIN,
VÉR PIROSKA, WEHLI TÜNDE, WOLF GYULA, ZSÁKOVICS FERENC, ZSOLDOS ATTILA

és mindazoknak,
akik önzetlen munkájukkal támogatták
e kötet létrejöttét

Terdik Szilveszter

A magyar szent királyok ábrázolásai román orthodox templomokban

Először Silviu Dragomir (1888–1962) történész ismertette egy hosszabb tanulmányban a történeti Zaránd vármegye területén fekvő, Kristyór és Ribice nevű települések román orthodox templomaiban előkerült, részlegesen föltárt középkori freskóit.¹ A töredékes együttesek jelentőségét csak fokozta, hogy mindkét helyen sikerült megtalálni a templomokat építtető családok feliratokkal is ellátott donációs képeit, de igazi kuriózumként még a három magyar szent király ábrázolása is előkerült.

Kristyóron² a hajó nyugati falának belső oldalán, a toronybejárattól jobbra, Bâlea zsupán és felesége közösen tartják a templom modelljét, amelyet az égből érkező két angyal vesz át, a modell alatt pedig gyermekforma fiuk, István is föltűnik. A fölirat szerint Szűz Máriának ajánlják az egyházat, akinek az elszenderülését ábrázoló ikon éppen fölöttük kapott helyet. A felajánlási jelenet a hajó déli falán folytatódik, ahol az alapítók további gyermekei, Ioka és László állnak az árkádíveket idéző festett keretben.³ A sorozat vége elpusztult az újkorban nyitott hajóablak miatt, amelynek áldozatul esett a magyar királyok közül Szent László alakjának nagy része is, csak fölemelt jobb karja és palástjának szegélye maradt meg. A soron következő Szent Imre és Szent István király alakja ugyanazt a sémát követi: lovagi viseletük fölött díszes, mintás palástot hordanak, jobbjukban levélmintás végű jogart, baljukban pedig nyugati típusú, háromszögletű pajzsot tartanak, fejükön nyitott, sematikus liliomokkal díszített korona. Jellegzetes lovagi ruhadarab a mindhármuk viseletében föltűnő hosszúszerű, sárga színű kesztyű. Szent István göndör haja és körszakálla ősz, míg Szent Imre hasonló hajzata sötétbarna. Arcának nagy része elpusztult, csak a szeme ép, de így is megállapítható, hogy szakáll nélkül ábrázolták. (1. kép) Szent László alakja nem ezt a sémát követte, bár viselete egyező lehetett a többiekével, mivel jobb karját fölemelve éppen lesújtani készült valakire. A képek feliratai szlávul adják meg a szent királyok neveit, bár a szent szót a „sanctus”-ből rövidítették.⁴

Ribicén⁵ a hajó déli falának közepén ábrázolták az alapító Vladislav és Miklós kenézetek, amint a templom védő-

szentjének, Miklósnak térdelve nyújtják át az egyház modelljét, megjelenítették továbbá az egyikük feleségét és kislányát, az előbbit a férfiak mögött, az utóbbit a templom modell alatt találjuk meg. A jelenet nyugati vége elpusztult, lehet, hogy még több szereplő is volt rajta. Velük szemben,

1. Ismeretlen festő: Szent Imre alakja a három magyar királyszent együtteséből, XV. század első évtizede
Falkép. Crișcior, orthodox templom. Fotó: Budai Enikő

az északi falon a magyar szent királyok állnak, a kristyórihoz nagyon hasonló formában, csak viseletük néhány részlete és színezése tér el. Ha a két templomban nem is ugyanaz a két műhely dolgozott, a ribiceiek minden jel szerint jól ismerték és mintának tekintették a kristyóri királyképeket. Szent László alakja Ribicén is töredékes, csak a pajzsot tartó bal kézfeje és csípőjének egy részlete látható, amiből viszont az is megállapítható, hogy a kristyóri példával ellentétben itt ő is a többiekkel egyező testtartásban szerepelt.⁶ A képek felirata teljesen szláv.⁷ (2. kép)

A freskók datálása Kristyór esetében nem egyértelmű, ugyanis a dedikációs kép feliratának egy része elpusztult. Dragomir különböző történeti és művészettörténeti megfontolások alapján a XIV. század végére datálta az együttest,⁸ amit már kortársai sem fogadtak el mindnyájan, míg az újabb kutatás a szláv feliratok újraértelmezésével és stiláris megfontolások alapján a XV. század első évtizedére keltezi a művet.⁹ Ribicén az alapítókat ábrázoló képen található feliratban szereplő 1417-es évszám egyértelműen meghatározza a freskók keletkezési idejét is.¹⁰

A két falu középkori temploma Dél-Erdély középkori román templomainak többségéhez hasonlóan csak annyiban különbözik a korszak átlagos, katolikus falusi templomától, hogy nem építettek hozzá sekrestyét.¹¹ A két zarándi falu freskóinak ikonográfiai programja, stílusa, feliratai délről jövő, bizánci tanultságú mesterek tevékenységéről tanúsodnak.¹² A magyar szent királyok a többi figurához hasonlóan bizánci stílusúak, különösen az arcok megformálásán érezhető ez, a viseletük viszont nyugati előképek használatát is feltételezi. A szent királyok ábrázolásának hármastípusa régóta ismert, az utóbbi években még több középkori katolikus templomban került elő, ami azt mutatja, hogy az egész későközépkor folyamán népszerű volt.¹³ A típus mintaadója Márton és György, kolozsvári szobrászoknak a nagyváradi székesegyházon elhelyezett, a három szent királyt ábrázoló álló szobra lehetett, amelyeket – igaz, erre utaló adat csak későbből ismert – hármastípusban Várad palladiumaiként tiszteltek.¹⁴ A katolikus művészetből ismert hármastípusú szent király ábrázolásokról is megfigyelhető, hogy a három király három különböző életkorban van ábrázolva, és ez alapján feltételezhető, hogy Kristyóron és Ribicén is így történt: ha Imre a szakáll nélküli ifjú, István a szakállas, ősz öreg, akkor László az érett, ereje teljében lévő férfiként, sötét hajjal és szakállal jelenhetett meg.

A kutatókat a képek előkerülése óta foglalkoztatja, hogy a „schismaticus” templomokban ugyan mit keresnek a magyar szent királyok. Dragomir értelmezése szerint külső nyomás eredményeként, legitimációs célból festették meg őket, hogy egyáltalán engedélyt kapjanak kőtemplom építésére.¹⁵ Meggyőzőbbnek tűnik a magyar kutatás álláspontja, miszerint a templomokat alapító kenézek az ország patrónusainak, a szent királyoknak szerepeltetésével a magyar nemességhez, ezen keresztül pedig az országhoz való tartozásukat kívánták reprezentatív módon kifejezni.¹⁶ Kétségtelen ugyanis, hogy ebben a korban indult meg a dél-erdélyi román kenézek betagozódása a magyar nemességbe, amely a századok folyamán felekezetváltáshoz (katolikus, majd református) és elmagyarosodáshoz is vezetett.¹⁷ A szent királyok szerepeltetésében mégsem kell feltétlenül csak külső „kényszer” feltételezni, hiszen akkor az összes többi, középkori román templom festésében szerepelniük kellene. A két zarándi falu Világos várának vonzáskörébe tartozott, kenézeik a képeken látható fegyverek tanúsága szerint is fegyveres szolgálattal tartozhattak, minden bizonnyal részt is vettek az ország déli részeit érintő török támadások visszaverésében. Ez a tény már önmagában is elegendő indoknak tűnik, hogy a saját alapítású templomaik dekorációjába a lovagok fő patrónusainak számító szent királyokat a görög harcos szentekkel egy sorba vegyék föl, Ribicén ugyanis közvetlenül Szent György, Demeter, Tivadar lovas portréinak szomszédságában, Kristyóron is ugyanabban a sávban, de a szemközti falon szerepelnek. Szent László kultusza a családokon belül is eleven lehetett, hiszen Kristyóron az alapító egyik fiát Lászlónak – így is van írva „Laszlo” –, míg a másik fiát Istvánnak hívták. Ribicén az egyik alapító Vladiszlav, vagyis László nevének szláv változatát viselte, éppen úgy, ahogyan Szent László neve Kristyóron a freskó feliratában szerepel (Ribicén Szent László feliratából csak a „király” szó maradt fenn). Ezért feltételezhető, hogy nemcsak országos és rendi patrónusokról van itt szó, hanem – László esetében minden bizonnyal – személyes oltalmazórol is. Nem kizárt egyszersmind, hogy a László név gyakorisága a kenézi családokban már a magyar nemességet utánozó „divat” következménye. Ugyanakkor az sem mellékes szempont, hogy ha még a katolikus és orthodox egyház egymás szentjeit hivatalosan nem is ismerte el, helyi szinten semmi sem akadályozta, hogy a magyar királyok tisztelete és kultusza a nem katolikusok között is eleven legyen. Joggal feltételezhető, hogy Szent László nagyváradi sírját a tágabb környék orthodox népei is látogatták, történetének szláv redakciói is azt mutatják, hogy nem volt ismeretlen előttük.¹⁸ Egyébként azt sem árt tudatosítani, hogy a kegyhelyek napjainkban is felekezeti hovatartozástól függetlenül vonzzák a zarándokokat, és a szenteket olyannyira tisztelő középkorban még inkább így lehetett. Ezért egyáltalán nem kizárt, hogy a két templomot alapító kenézek nemcsak rendi hovatartozásukat demonstrálták, hanem személyes devóciójukat is kifejezésre juttatták a szent királyok megfestésével.

2. Ismeretlen festő: A magyar szent királyok együttése, 1417
Falkép. Ribiča, orthodox templom. Fotó: Budai Enikő

lyok szerepeltetésében mégsem kell feltétlenül csak külső „kényszer” feltételezni, hiszen akkor az összes többi, középkori román templom festésében szerepelniük kellene. A két zarándi falu Világos várának vonzáskörébe tartozott, kenézeik a képeken látható fegyverek tanúsága szerint is fegyveres szolgálattal tartozhattak, minden bizonnyal részt is vettek az ország déli részeit érintő török támadások visszaverésében. Ez a tény már önmagában is elegendő indoknak tűnik, hogy a saját alapítású templomaik dekorációjába a lovagok fő patrónusainak számító szent királyokat a görög harcos szentekkel egy sorba vegyék föl, Ribicén ugyanis közvetlenül Szent György, Demeter, Tivadar lovas portréinak szomszédságában, Kristyóron is ugyanabban a sávban, de a szemközti falon szerepelnek. Szent László kultusza a családokon belül is eleven lehetett, hiszen Kristyóron az alapító egyik fiát Lászlónak – így is van írva „Laszlo” –, míg a másik fiát Istvánnak hívták. Ribicén az egyik alapító Vladiszlav, vagyis László nevének szláv változatát viselte, éppen úgy, ahogyan Szent László neve Kristyóron a freskó feliratában szerepel (Ribicén Szent László feliratából csak a „király” szó maradt fenn). Ezért feltételezhető, hogy nemcsak országos és rendi patrónusokról van itt szó, hanem – László esetében minden bizonnyal – személyes oltalmazórol is. Nem kizárt egyszersmind, hogy a László név gyakorisága a kenézi családokban már a magyar nemességet utánozó „divat” következménye. Ugyanakkor az sem mellékes szempont, hogy ha még a katolikus és orthodox egyház egymás szentjeit hivatalosan nem is ismerte el, helyi szinten semmi sem akadályozta, hogy a magyar királyok tisztelete és kultusza a nem katolikusok között is eleven legyen. Joggal feltételezhető, hogy Szent László nagyváradi sírját a tágabb környék orthodox népei is látogatták, történetének szláv redakciói is azt mutatják, hogy nem volt ismeretlen előttük.¹⁸ Egyébként azt sem árt tudatosítani, hogy a kegyhelyek napjainkban is felekezeti hovatartozástól függetlenül vonzzák a zarándokokat, és a szenteket olyannyira tisztelő középkorban még inkább így lehetett. Ezért egyáltalán nem kizárt, hogy a két templomot alapító kenézek nemcsak rendi hovatartozásukat demonstrálták, hanem személyes devóciójukat is kifejezésre juttatták a szent királyok megfestésével.

2000-ben a Hunyad megyei Kéménd református templomának déli falán is előkerült egy, a stílusa alapján a XV. század első felére datálható freskó, amely a Szent Királyok hármását ábrázolja, bár egyelőre még csak Szent László és Szent István alakja van részlegesen föltárva, Szent Imre alakjának nagy része egy később nyitott ablaknak esett áldozatul. Szent István ősz hajjal és szakállal, Szent László hasonló, csak világosbarna hajzattal és szakállal van ábrázolva, mindketten a fent tárgyalt példákhoz hasonlóan, hosszú szárú kesztyűvel járó lovagi öltözetet viselnek, bár baljukban pajzs helyett országalmát tartanak. (3. kép) A freskó stílusa a Zsigmond-kor festészetéhez áll legközelebb, csak egy furcsaság van: a kép felirata itt is szláv nyelvű. Kéménden, mivel szerepel a pápai tizedjegyzékben, szinte biztos, hogy eredetileg is katolikus templomról van szó, amit a történeti adatok mellett a templomban előkerült többi freskó ikonográfiája és stílusa is megerősíteni látszik.¹⁹ De akkor mivel magyarázhatók a szláv feliratok? Elképzelhető, hogy egy balkáni tanultságú festő dolgozott a katolikus közösség számára, vagy inkább egy katolizált vlach kegyúr, netalán közösség íratott még szlávul a már katolikus igényeknek megfelelően kifestett templomában? Az első megoldás a képek gótikus stílusa alapján kevésbé tűnik valószínűnek, a második lehetőség történeti adatok hiányában szintén nem erősíthető meg, bár erre legalább máshol is van példa.²⁰ Persze több más hipotézis is fölláltható, amelyek fősorolá-

sába nem érdemes belemenni. Mindenesetre Kristyór, Ribice és Kéménd freskói arra intenek, hogy ennek a többnemzetiségű vidéknek a kutatása során érdemes mellőzni a felekezeti-etnikai hovatartozás megszokott, leegyszerűsítő összekapcsolását,²¹ mivel az együttélés során a különböző nyelvű és vallású közösségek olyan összetett kulturális jelenségeket hoztak létre, amelyeket nem lehet egyszerűen csak a szokványos klisék alapján leírni és értelmezni.

3. Ismeretlen festő: A magyar szent királyok együttese, XV. század első fele Falkép. Chimindia, református templom
Fotó: Lángi József

Jegyzetek

¹ DRAGOMIR, SILVIU: *Vechile biserici din Zarand și ctitorii lor în sec. XIV și XV*. Anuarul Comisiunii Monumentelor Istorice. Secția pentru Transilvania 1929. [Cluj, 1930] 225–264.
² A kristyóri templom freskónak pontos leírása és az elhelyezkedésüket mutató tematikus rajzok: CINCHEZA-BUCULEI, ECATERINA: *Date noi Privind pictura bisericii din Crișcior (sfârșitul al XIV-lea)*. Studii și cercetări de Istoria artei Seria artă plastică 25, (1978) 35–44., és TUGEREAU, LIANA: *Biserica Adormirea Maicii Domnului din satul Crișcior (com. Suburbaniă a orașului Drad, jud. Hunedoara)*. In: Repertoriul pucturil murale medievale din România (Sec. XIV–1450). 1. Red. DRĂGUȚ, VASILE. București, 1985. 87–96. (Pagini de Veche Arta Românească V/1. [1985])
³ Dragomir István és Lászlót a kenéz unokáinak, Iokat (akit ő még Jovanak olvasott) pedig fiának tekintette. DRAGOMIR i. m. (1. j.) 232. Nem minden kutató fogadta el ezt a véleményt: a feliratok meggyőzőbb értelmezését, miszerint mind a hárman a kenéz fiai, Tugearu végezte el. TUGEREAU i. m. (2. j.) 73.
⁴ TUGEREAU i. m. (2. j.) 91.
⁵ A ribicei templom 1985-ig ismert freskóinak leírása: TUGEREAU, LIANA: *Biserica Sf. Nicolae din com. Ribiciu*. In: Repertoriul pucturil murale medievale din România, i. m. (2. j.) 139–147.
⁶ Szent László alakját az utólag épített boltozat pillére takarta el, amelyet a XX. század végén elbontottak. Sajnos a szent alakja így is már csak töredékesen került elő (helyszíni szemle 2000 tavaszán). A boltozat kibontása után az egész templomot beborító freskók nagy része ismertté vált, bár helyreállításuk nem történt meg. A frissen feltárt freskókat ismerteti: PORUMB, MARIUS: *Dicționar de pictură veche românească din Transilvania Sec. XIII–XVIII*. București, 1998. 333–336.
⁷ TUGEREAU i. m. (2. j.) 141.
⁸ Mivel egy 1404-es oklevélben Lászlót már felnőttként emlegették, ezért Dragomir úgy gondolta, hogy „nagyapja”, az alapító Bálea kenéz ekkor már nem élt, ezért a freskóknak is korábban kellett készülnie. A Kristyóry család történetére vonatkozó oklevelek egy állítólag 1773-ban lefolytatott per anyagában maradtak fenn. Az oklevelek mellett a templom freskóinak felirataira is hivatkoztak, amelyeken akkor még egy 1411-es évszámot is láttak. Dragomir a XVIII. századi kivizsgálás tényét elfogadta, az okleveleket hamisnak nyilváníttotta, az évszámot félreolvasásnak minősítette. A művészettörténet érve a templom északi falán látható királyi család ábrázolása volt, amely szerinte Nagy Lajost és családját jelentette meg (!). DRAGOMIR i. m. (1. j.) 237–246. A Dragomir által hamisnak ítélt oklevelekről Mályusz Elemér kimutatta, hogy gróf Kemény József (1795–1855) munkái, aki oklevél-hamistíviányait általában XVIII. századi átiratoknak tüntette fel: MÁLYUSZ ELEMÉR: *Gróf Kemény József oklevélhamistíviányai*. Levéltéri Közlemények 59. (1988) 212–213. Ha az 1773-as kivizsgálás is fikció, akkor ez azt jelenti, hogy a freskók a XIX. század első felében még nem voltak lemeselve.
⁹ Tugearu szerint nem három, hanem csak két generáció jelenik meg a képen,

mert a szláv feliratok szerint a három fiú a kenéz fiai, és nem az unokái. Azt sem lehet kizárni, hogy az 1411-es évszám hiteles volt. A kutatók korábbi véleményeit is összefoglalja: TUGEREAU i. m. (2. j.) 73, különösen a 7. jegyzet, 90–91.

¹⁰ DRAGOMIR i. m. (1. j.) 254.

¹¹ RUSU, ADRIAN ANDREI: *A hátszegi kerület középkori templomai 1700-ig*.

In: Gerő László nyolcvanötödik születésnapjára. Tanulmányok. Szerk. PAMER NÓRA. Budapest, 1994. 335–345. (Művészettörténet – Műemlékvédelem VI.)

¹² *Magyarországi művészet 1987*. 206, 563, 616.

¹³ LÁNGI 2001. 83–84, 12–14. kép. Silviu Dragomir a Bihar megyei Mezőtelegd templomának freskóját idézte egyik példaként: DRAGOMIR i. m. (1. j.)

258. Fig. 13. Bár itt Szent István áll középen, és a figurák baljukban országalmát tartanak.

¹⁴ BÜNYITAY 1883. I. 306–307.

¹⁵ DRAGOMIR i. m. (1. j.) 233, 260.

¹⁶ KERNY 1987; 357; MAROSI 1995. 80.

¹⁷ A kenézekről: BÓNIS GYÖRGY: *Hűbériség és rendiség a középkori magyar jogban*, Budapest, 2003, 275–307; RUSU, ADRIAN ANDREI:

Ctitori și biserici din Țara Hațegului până la 1700. Satu Mare, 1997. 20–62.

¹⁸ HODINKA ANTAL: *Az Orosz Évkönyvek magyar vonatkozásai*. Budapest, 1916. 463–467, 472–481; PERÉNYI JÓZSEF: *A Szent László-legenda Oroszországban*. Annales Universitatis Scientiarum Budapestiensis de Rolando Eötvös nominantae, Sectio Historica 1. (1957) 172–184.

¹⁹ A falképeket Lángi József tárta föl. *Veszendő templomaink I*. Erdélyi református templomok. Szerk. ISTVÁNFY GYULA. Budapest, 2001. 180–182; LÁNGI-MIHÁLY 2003. 54–55.

²⁰ Az orthodox festők a középkorban általában még akkor is megőrizték bizánci tanultságukból fakadó stílusukat, hogyha katolikusok számára dolgoztak.

Jól mutatja ezt a hátszegi Órajaboldogfalva templomának hajófestése (XIV. század eleje), ahol a nyilvánvalóan balkáni tanultságú mester csak egy-két részlet esetében követ nyugati előképeket (például Szent Miklós latin típusú mitrát festett, a Szent Kereszt felmagasztalása jelenetről elhagyta Nagy Konstantint). A román kutatás mégis a szentély későbbi, egyébként szláv feliratú (!) freskóinak stílusa alapján vélte eredetileg orthodoxnak ezt a templomot, mivel ekkor már egy katolizált kenéz család kegyurasága alá tartozott. PORUMB, MARIUS: *Ctitori și artă românească în Transilvania secolului al XV-lea*. Anuarul Institutului de Istorie și Arheologie XXIII. (1980) 117.

²¹ A beidegződések torz megállapításokhoz vezetnek, például a kristyóri templomot ismertető szövegben a szent királyok jelenlétéből a következő megállapítás született: „Ezek csak a középkorból származhatnak, és a reformáció előtti katolikus korból örökölhették őket. A templom ma a görögkeletieké.” LESTYÁN FERENC: *Megszentelt kövek*. A középkori erdélyi püspökség templomai. II. Kolozsvár, 2000. 168.

Tünde Wehli

Die Vita des heiligen Emmerich in der Buchmalerei

Die Darstellung des kurzen Lebens des heiligen Prinzen Emmerich in drei Bilderhandschriften – seine Vita weist eher abstrakte Zeichen der Heiligkeit auf – ist in der mittelalterlichen Buchmalerei Ungarns im Vergleich zu den anderen Heiligen aus dem Arpadenhouse, sieht man einmal von der ausführlichen Darstellung des heiligen Ladislaus als Prinzen ab, als häufig zu betrachten. Alle drei Kodizes stellen den Tod des Heiligen in den Mittelpunkt, und zwar jeweils entsprechend der Funktion der Handschrift. Im *Ungarischen Anjou-Legendar* aus der Zeit um 1335 (Rom, Biblioteca Apostolica Vaticana, Cod. Lat. 8541) wird der Betrachter über die unterschiedlichen Grade der Heiligkeit geführt, bis hin zum Wunder nach dem Tod, der Absolution des Sünders Konrad am Grab des Heiligen, die die ersehnte Heiligsprechung ermöglichte. In der Wiener *Legenda aurea* aus der Zeit um 1448 (Wien, ÖNB, Cod. 326) ist ebenfalls das zur Heiligsprechung nötige Wunder dargestellt, aus dem Kontext der Vita herausgenommen. Im Gegensatz zur religiösen Formulierung dieser beiden Handschriften hat der Illustrator der *Bilderchronik Ungarns* (Budapest, Landesbibliothek Széchényi, Cod. Lat. 404) um 1358 die politischen Schwierigkeiten infolge des unerwarteten Todes des Heiligen hervorgehoben, er hat in der Nähe der Bahre des Prinzen die Gesichtspunkte der Thronfolge und der Zukunft der Dynastie vergegenwärtigt.

(Vgl. *Farbabbildungen Wehli*–3)

heiligen Ladislaus ist an beiden Orten infolge späterer Umgestaltungen größtenteils zerstört. Die Ausmalung der Kirche von Kristyór läßt sich um 1410, die in Ribice aufgrund der Jahreszahl in einer der Inschriften genau auf das Jahr 1417 datieren. Das Ensemble wurde – nach seinem Stil zu urteilen – von byzantinisch geschulten Malern ausgeführt, die für die Figuren der heiligen ungarischen Könige, wie an deren Rittertracht ersichtlich, auch westliche Vorbilder verwendeten. Es ist merkwürdig, daß in einer orthodoxen Kirche auch Heilige der katholischen Kirche vorkommen. Die Erklärung dafür liegt wohl darin, daß sich diese führende Schicht balkanischen Ursprungs gerade um diese Zeit in den ungarischen Adel einzugliedern begann, sodaß diese Fresken möglicherweise den Beginn ihrer kulturellen Assimilation markieren. Andererseits findet sich unter den Familienmitgliedern an beiden Orten je eines mit Vornamen Ladislaus, sodaß es sich bei der Darstellung des heiligen Ladislaus auch um den persönlichen Schutzheiligen handelte. Die nächstgelegene Pilgerstätte in Ungarn war das Grab des heiligen Ladislaus in Nagyvárad, das auch von der nicht katholischen Bevölkerung aufgesucht wurde.

Ein interessantes Beispiel für die gegenseitige kulturelle Beeinflussung ist auch das jüngst erschlossene Fresko in der evangelisch-reformierten Kirche von Kéménd (heute: Chimindia, Rumänien) aus derselben Zeit, ebenfalls mit der Darstellung der heiligen ungarischen Könige. Ihr Name ist auch hier in slawischen Inschriften angegeben, obwohl es sich um eine archivalisch gesicherte katholische Kirche aus dem Mittelalter handelt, was auch durch den gotischen Stil der Wandbilder untermauert wird. Für die slawischen Inschriften konnte bislang keine befriedigende Antwort gefunden werden, aber sie machen darauf aufmerksam, daß die ethnische und religiöse Vielfalt dieser Gegend erheblich reichere kulturelle Wechselwirkungen zustandegebracht hat als man bisher annahm.

Szilveszter Terdik

Darstellungen ungarischer heiliger Könige in rumänischen orthodoxen Kirchen

In den rumänischen orthodoxen Kirchen von Kristyór (heute: Crişcior, Rumänien) und Ribice (heute: Ribiţa, Rumänien) im einstigen Komitat Zaránd wurden 1929 Fresken entdeckt. Die Besonderheit dieser Wandbilder besteht darin, daß dort – einmalig in der Ikonographie der orthodoxen Kirchen – außer den rumänischen adeligen Bauherren und deren Familienmitgliedern in den Zyklen auch die heiligen ungarischen Könige erscheinen. Die Heiligen Stephan, Emmerich und Ladislaus sind gleichermaßen mit slawischen Inschriften versehen. Die Gestalt des

Terézia Kerny

Eine Tafel des Hochaltars von Szepeshely mit der Darstellung der heiligen ungarischen Könige

Die Propsteikirche in Szepeshely (heute: Spišská Kapitula, Slowakei) war schon seit ihrer Stiftung durch König Andreas II. im Jahr 1209 ein Zentrum der staatlichen (und dynastischen) Repräsentation. So war es auch in den 70er und 80er Jahren des 15. Jahrhunderts. Hinsichtlich der Aufstellung des Hochaltars sieht der Forschung eine einzige Quelle zur Verfügung, eine Urkunde, ausgefertigt anlässlich der Wiedereinweihung der Kirche am 25. Oktober 1478, aus der hervorgeht, daß der Hochaltar unter Propst Gáspár

A kötetben használt rövidítések jegyzéke

szerk. n.	szerkesztő nélkül
Ú. F.	Új Folyam
Ú. S.	Új Sorozat
uo.	ugyanott
uó.	ugyanó
üo.	ügyosztály
v. ö.	vesd össze!
Vol.	Volume

Általános rövidítések és jelek

Abb.	Abbildung
átm.	átmérő
b. l.	balra lent
cap.	caput, capite
cod.	codex
Dl	Diplomatikai levéltár
Df	Diplomatikai filmtár
é. n.	évszám nélkül
ed.	edidit, edited, editio, édité
évf.	évfolyam
évf. n.	évfolyam nélkül
fasc.	fasciculus
fol.	folio
h.	hasáb
H.	hosszúság
Hrsg.	Herausgegeben
hrs.	helyrajzi szám
Hung.	Hungaricus/Hungarica
i. m.	idézett mű
Inc.	Incunabulum
inv.	inventarium
j.	jegyzet
j. l.	jobbra lent
j. n.	jelzés nélkül
jelz.	jelzet
kat.	katalógus
klny.	különlenyomat
Kr. e.	Krisztus előtt
Kr. u.	Krisztus után
l. n.	lapszám nélkül
ltsz.	leltári szám
ltsz. n.	leltári szám nélkül
mag.	magasság
n.	nélkül
N. F.	Neue Folge
No., Nr.	Numerus
N. S.	Nuova Serie
ny. n.	nyomda nélkül
p.	pagina
r.	ívrét
red.	redaktor
rest.	restaurálva, restaurátor
ser.	series
sz.	szám
szd.	század
sz. n.	szám nélkül
szerk.	szerkesztő, szerkesztette

Szerzetesi intézmények rövidítése

O. Cist.	Ordo Cistercium
O. F. M.	Ordo Fratrum Minorum
O. P.	Ordo Predicatorum
O. Prem.	Ordo Premonstratensis
O. S. B.	Ordo Sancti Benedicti
O. Sch. P.	Ordo Clericorum Regularium Pauperum Matris Dei Scholarum Piarum
O. S. P. P. E.	Ordo Fratrum S. Pauli Primi Eremitae
S. J.	Societas Iesu

Közintézmények, gyűjtemények, szervezetek rövidítései

ÁMRK	Állami Műemlékvédelmi és Restaurátori Központ (Budapest)
ASV	Archivio Segreto Vaticano (Città del Vaticano)
BFL	Budapest Főváros Levéltára (Budapest)
BTK	Bölcsészettudományi Kar (Budapest, Piliscsaba)
BTM	Budapesti Történeti Múzeum (Budapest)
CIHA	Comité International d'Histoire de l'Art (Paris)
ELTE	Eötvös Loránd Tudományegyetem (Budapest)
EM	Egyházmegyei Múzeum (Székesfehérvár)
EPL	Esztergomi Prímási Levéltár (Esztergom)
HTK	Hittudományi Kar (Budapest)
IPM	Iparművészeti Múzeum (Budapest)
KEH	Központi Egyházművészeti Hivatal (Budapest)
KÖH	Kulturális Örökségvédelmi Hivatal, 2002– (Budapest)
MDF	Magyar Demokrata Fórum
MNG	Magyar Nemzeti Galéria (Budapest)
MNM	Magyar Nemzeti Múzeum (Budapest)
MIB	Műemlékek Ideiglenes Bizottsága, 1871–1873 (Pest, Budapest)
MOB	Műemlékek Országos Bizottsága, 1873–1949 (Budapest)
MOB Iratok	Műemlékek Országos Bizottságának iratanyaga, 1873–1949. (KÖH, Tudományos Irrattár)

MOL	Magyar Országos Levéltár (Budapest)
MTA	Magyar Tudományos Akadémia (Budapest)
MTA MKI	Magyar Tudományos Akadémia Művészettörténeti Kutatóintézete (Budapest)
NM	Néprajzi Múzeum (Budapest)
OMF	Országos Műemléki Felügyelőség, 1957–1992 (Budapest)
OMvH	Országos Műemlékvédelmi Hivatal, 1992–2002 (Budapest)
OSzK	Országos Széchényi Könyvtár (Budapest)
ÖNB	Österreichisches Nationalbibliothek (Wien)
PK	Püspöki Könyvtár (Székesfehérvár)
PPKE	Pázmány Péter Katolikus Egyetem (Budapest, Piliscsaba)
Sng	Slovenska narodna galéria (Bratislava)
Snm	Slovenska narodné muzeum (Martin)
SzfvPL	Székesfehérvári Püspöki és Székeskáptalani Levéltár (Székesfehérvár)
SzVL	Székesfehérvári Városi Levéltár (Székesfehérvár)
SzIKM	Szent István Király Múzeum (Székesfehérvár)
SzM	Szépművészeti Múzeum (Budapest)
TKcs	Történelmi Képcsarnok (Budapest, MNM)
VKM	(Magyar Királyi) Vallás- és Közoktatásügyi Minisztérium (Budapest)

**A kötet szerzői által gyakrabban
használt almanachok, periodikumok,
sorozatok rövidítései**

AH	Ars Hungarica 1973–
AÉ	Archaeologiai Értesítő 1869–
AHA	Acta Historiae Artium Academiae Scientiarum Hungaricae 1952–
AK	Archaeologiai Közlemények (Közrebocsátja a M. Tud. Akadémia Archaeologiai Bizottsága (1859–1899))
ItK	Irodalomtörténeti Közlemények 1891–
Magyar Katolikus Almanach	
1930–1931	Magyar Katolikus Almanach (Hungaria) IV–V. (1930–31). Szerk. GEREVICH TIBOR, LEPOLD ANTAL, ZSEMBERY ISTVÁN. Budapest, 1930.
MÉ	Művészettörténeti Értesítő 1952–
MKsz	Magyar Könyvszemle 1876–
Önképző- Egylet	A Szent Imre Önképző-Egylet Almanachja 1894–1895; 1900–1901.
Sz	Századok 1867–
TSz	Történeti Szemle (1912–1930)
TSz	Történelmi Szemle 1958–
VU	Vasárnapi Ujság (1854–1921)

**A kötet szerzői által gyakrabban használt
művek rövidítésjegyzéke**

A FERENCES LELKISÉG 2005	<i>A ferences lelkiség hatása az újkori Közép-Európa történetére és kultúrájára.</i> Szerk. ÓZE SÁNDOR, MEDGYESY-SCHMIKL NORBERT. Piliscsaba–Budapest, 2005. (Művelődéstörténeti Műhely. Rendetörténeti konferenciák 1/1–2.)
A GLÓRIÁS HERCEG 1930	<i>A glóriás herceg.</i> Elemi iskolák számára. Szerk. POHÁRNOK JENŐ. Budapest, 1930.
A MAGYAR JEZSUITÁK 2006	<i>A magyar jezsuiták története a kezdetektől napjainkig.</i> Szerk. SZILÁGYI CSABA. Piliscsaba, 2006. (Művelődéstörténeti Műhely – Rendetörténeti Konferenciák 2.)
A MAGYAR KERESZTÉNYSÉG EZER ÉVE 2001	<i>A magyar kereszténység ezer éve – Hungariae Christianae Millennium.</i> Szerk. ZOMBORI ISTVÁN, CSÉFALVAY PÁL, DE ANGELIS, MARIA ANTONIETTA. Budapest, 2001.
A MAGYAR MŰVÉSZET 2001	GALAVICS GÉZA – MAROSI ERNŐ – MIKÓ ÁRPÁD – WEHLI TÜNDE: <i>A magyar művészet a kezdetektől 1800-ig.</i> Szerk. TURAI HEDVIG. Budapest, 2001.
A MAGYAR KATOLIKUS PÜSPÖKKARI TANÁCSKOZÁSOK TÖRTÉNETE ÉS JEGYZŐKÖNYVEI 1992	<i>A Magyar Katolikus Püspökkari tanácskozások története és jegyzőkönyvei 1919–1944 között.</i> Szerk. BEKE MARGIT. München–Budapest, 1992. (Dissertationes Hungaricae ex historia Ecclesiae 14.)
A SZENTTISZTELET TÖRTÉNETI RÉTEGEI 2001	<i>A szenttisztelet történeti rétegei és forrásai Magyarországon és Közép-Európában.</i> A magyar szentek tisztelete. Szerk. BARNA GÁBOR. Szeged, 2001. (Szegedi Vallási Néprajzi Könyvtár 8.)
A SZŰZ MÁRIA-PRÉPOSTSÁG 2004	„Örvendezz királyi város...” <i>A Szűz Mária-prépostság és temploma.</i> Szerk. † CSERMÉNYI VAJK, LAKAT ERIKA, SZÍVÓSNÉ CSORBA ERZSÉBET. Székesfehérvár, 2004.
AZ EZERÉVES IFJÚ 2007	<i>Az ezeréves ifjú.</i> Tanulmányok Szent Imre herceg 1000 évéről. Szerk. LŐRINCZ TAMÁS. Székesfehérvár, 2007.
APP. HUNG. I–II.	APPONYI SÁNDOR: <i>Hungarica. Magyar vonatkozású külföldi nyomtatványok.</i> I–II. Budapest, 1900–1902.

- APP. HUNG. III–IV.
APPONYI, ALEXANDER: *Hungarica. Ungarn betreffende im Auslande gedruckte Bücher und Flugschriften.* III–IV. München, 1925–1927.
- ÁRPÁDHÁZI SZENTEK 1930
Árpádházi szentek modern egyházművészeti kiállításának katalógusa. Budapest, Nemzeti Szalon. 1930. augusztus. Budapest, 1930.
- ÁRPÁD-KORI KŐFARAGVÁNYOK 1978
Árpád-kori kőfaragványok. Kiállítás az MTA Művészettörténeti Kutató Csoport, Budapest és az István Király Múzeum, Székesfehérvár közös rendezésében. Katalógus. Szerk. TÓTH MELINDA, MAROSI ERNŐ. Székesfehérvár–Budapest, 1978. (István Király Múzeum Közleményei, D sorozat, 121.)
- ÁRPÁD-KORI LEGENDÁK 1983
Árpád-kori legendák és intelmek. A válogatás, a bevezető tanulmány, a jegyzetek és a szöveggondozás ÉRSZEGI GÉZA munkája. Fordította CSÓKA J. GÁSPÁR, ÉRSZEGI GÉZA, KURCZ ÁGNES, SZABÓ FLÓRIS. Budapest, 1983.
- ÁRPÁD-KORI LEGENDÁK 1987
Árpád-kori legendák és intelmek. A válogatás, a bevezető tanulmány, a jegyzetek és a szöveggondozás ÉRSZEGI Géza munkája. Fordította CSÓKA J. GÁSPÁR, ÉRSZEGI GÉZA, KURCZ ÁGNES, SZABÓ FLÓRIS. Budapest, 1987².
- ÁRPÁD-KORI LEGENDÁK 1999
Árpád-kori legendák és Intelmek. Szentek a magyar középkorból I. Szerk. ÉRSZEGI GÉZA. Fordította CSÓKA J. GÁSPÁR, ÉRSZEGI GÉZA, KURCZ ÁGNES, SZABÓ FLÓRIS. Budapest, 1999. (Millenniumi magyar történelem. Források.)
- ATHLETA PATRIAE 1980
Athleta Patriae. Tanulmányok Szent László történetéhez. Szerk. MEZEY LÁSZLÓ. Budapest, 1980. (Hungaria Sacra I.)
- BAKÓ 1993
BAKÓ ZSUZSANNA ILDIKÓ: *Gerecze Péter fényképhagyatéka.* Budapest, 1993. (Forráskiadványok I.)
- BAKOS 1991
BAKOS MIKLÓS: *A Foederatio Emericana.* In: Schwartz Elemér emlékére. Szerk. MOLLAY KÁROLY. Budapest, 1991. 75–80.
- BALANYI 1930
BALANYI GYÖRGY: *Szent Imre tisztelete a középkorban.* Katholikus Szemle 44. (1930) 494–502.
- BÁLINT 1968
BÁLINT SÁNDOR: *A Háromkirályok a régi hazai hagyományban.* Teológia II. (1968) 199–205.
- BÁLINT 1973
BÁLINT SÁNDOR: *Karácsony, húsvét, pünkösöd.* A nagyünnepek hazai és közép-európai hagyományvilágából. Budapest, 1973.
- BÁLINT 1977
BÁLINT SÁNDOR: *Ünnepi kalendárium.* A Mária-ünnepek és a jelesebb napok hazai és közép-európai hagyományvilágából. II. Budapest, 1977. 296–299. 342–343.
- BÁLINT – BARNA 1994
BÁLINT SÁNDOR – BARNA GÁBOR: *Búcsújáró magyarok.* Budapest, 1994.
- BALOGH 1934
BALOGH JOLÁN: *Márton és György kolozsvári szobrászok.* Erdélyi Múzeum XXXVIII–XXXIX. (1934) [Klly: Erdélyi Tudományos Füzetek LXXI. Cluj – Kolozsvár, 1934.]
- BALOGH 1966
BALOGH JOLÁN: *A művészet Mátyás király udvarában.* I–II. Budapest, 1966.
- BALOGH 1975
BALOGH, JOLÁN: *Die Anfänge der Renaissance in Ungarn.* Graz, 1975.
- BALOGH 1982
BALOGH JOLÁN: *Varadinum – Várad vára.* Budapest, 1982. (Művészettörténeti Füzetek 13/1–2.)
- BALOGH 1985
BALOGH JOLÁN: *Mátyás király és a művészet.* Budapest, 1985.
- BALOGH – GERGELY 1993
BALOGH MARGIT – GERGELY JENŐ: *Egyházak az újkori Magyarországon 1790–1992.* Budapest, 1993. (História Könyvtár 1.)
- BANFI 2005a
BANFI, FLORIO: *Ricordi Ungheresi in Italia.* Edizione aggiornata e ampliata a cura di SÁRKÖZY, PÉTER. Roma–Szeged, 2005. (Annuario. Studi e documenti italo-ungheresi)
- BANFI 2005b
BANFI FLORIO: *Itáliai magyar emlékek.* Bővített és javított kiadás. Szerk. KOVÁCS ZSUZSA, SÁRKÖZY PÉTER. Szeged, 2005.
- BANFI – HORVÁTH – KOVÁCS – SÁRKÖZY 2007
BANFI, FLORIO – HORVÁTH ZOLTÁN GYÖRGY – KOVÁCS ZSUZSA – SÁRKÖZY PÉTER: *Itáliai magyar emlékek.* Budapest, 2007.

- BARNA 1994
 BARNA GÁBOR: *Bethlen Gábor koronája*. Ismeretlen magyar emlék Loretóban. *Vigilia* 59. (1994) 585–587.
- BARNA 2001
 BARNA GÁBOR: *Magyarok Európa zarándokútjain – zarándokhelyek Magyarországon*. In: A magyar kereszténység ezer éve 2001. 189–200.
- BARNA 2006
 BARNA BÁLINT: *A középkori Szent Imre-kép*. *Studia Caroliensia* II. (2006) 3–4. 91–110.
- BEISSEL 1902
 BEISSEL, STEPHAN: *Die Aachenfahrt*. Verehrung der Aachener Heiligtümer seit den Tagen Karls des Großen bis in unsere Zeit. Freiburg in Breisgau, 1902.
- BELTING 2000
 BELTING, HANS: *Kép és kultusz*. A kép története a művészet korszaka előtt. Fordította SAJÓ TAMÁS, SCHULTZ KATALIN. Budapest, 2000.
- BENCZE 1994
 BENCZE ZOLTÁN: *A budaszentlőrinci pálos főkolostor a régészeti és történeti adatok tükrében*. In: Pálos rendtörténeti tanulmányok. Szerk. SARBAK GÁBOR. Csorna, 1994. 154–158. (Varia Paulina I.)
- BICZÓ 2005
 BICZÓ PIROSKA: *Székesfehérvár*. Nemzeti emlékhely. I.–II. Budapest, 2005. (Tájak–Korok–Múzeumok Kiskönyvtára 309–310.)
- BITNICZ 2007
 BITNICZ LAJOS: *Szent Márton születési helyéről*. In: Bitnicz Lajos emlékezete. [Szerk. n.] Szombathely, 2007. 49–50.
- BOLLÓK 1986
 BOLLÓK JÁNOS: *Szent Imre alakja középkori krónikáinkban*. In: Művelődéstörténeti tanulmányok 1986. 61–75.
- BOLLÓK 1996
 BOLLÓK JÁNOS: *A Szent Imre-legenda*. In: *Mons Sacer* 1996. I. 341–355.
- BOLLÓK 2000
 BOLLÓK JÁNOS: *Szent István király Intelmei és törvényei*. Budapest, 2000.
- BÖLCSKEY 1930
 BÖLCSKEY ÖDÖN: *A ferencrendiek székesfehérvári Szent Imre temploma*. Székesfehérvár, 1930.
- BUDAI ATLANTISZ 2004
Budai Atlantisz. A Budai Szent Imre Kollégium [1900–1948] és az utána következő félszázad [1949–2004] története. Szerk. HARSÁNYI LÁSZLÓ, MÁTRAI MIKLÓS. Budapest, 2004².
- BUNYITAY 1883–1884
 BUNYITAY VINCZE: *A váradi püspökség története alapításától a jelenkorig*. I–III. Nagyvárad, 1883–1884.
- BUZÁSI 1995
 BUZÁSI ENIKŐ: *Két lap a fraknói Esterházy-gyűjteményből*. Esterházy Osrolya portréja Benjamin Blochtól és Esterházy Pál, mint Szent Imre. *MÉ* XLIV. (1995) 271–273.
- BUZÁSI 2000a
 B. E. (BUZÁSI ENIKŐ): *Fikció és történetiség az Esterházy család ősgalériájában és a Tropheum met-szeteiben*. In: *Történelem – kép* 2000. 411–424.
- BUZÁSI 2000b
 B. E. (BUZÁSI ENIKŐ): *Szent Imre*. In: *Történelem – kép* 2000. 332–333. Kat. V–25.
- CHRONICI HUNGARICI COMPOSITIO
 SAECULI XIV 1937
Chronici Hungarici compositio saeculi XIV. Praefatus est, textum recensuit, annotationibus instruxit DOMANOVSKY, ALEXANDER. In: *SRH* 1937. I. 217–505.
- CIDLINSKÁ 1989
 CIDLINSKÁ, LIBUŠA: *Gotické křídlové oltare na Slovensku*. Bratislava, 1989.
- CLEMEN 1937
 CLEMEN, PAUL: *Die Kunstdenkmäler der Stadt Köln*. Zweiter Band. III. Düsseldorf, 1937.
- CZOBOR 1886
 – – [CZOBOR BÉLA]: *Adalékul Szent Imre herczeg iconographiájához*. *Egyházművészeti Lap*, 7. (1886) 115–116. (Rövid közlemények)
- CSÓKA 1967
 CSÓKA J. LAJOS: *A latin nyelvű történeti irodalom kialakulása Magyarországon a XI–XIV. században*. Budapest, 1967.
- CSUKOVITS 2003
 CSUKOVITS ENIKŐ: *Középkori magyar zarándokok*. Budapest, 2003. (História Könyvtár 20.)
- DANKÓ 1893
Vetus hymnarium ecclesiasticum Hungariae. Cura et impensis DANKÓ, JOSEPHUS praepositus S. Martino de Posonio. Budapestini, A. D. MDCCCXCIII. 240–252.

- DAP 1975–1978
Documenta Artis Paulinorum. A magyar rendtartomány kolostorai. I–III. Gyűjtötte GYÉRESSY BÉLA.
 Szerk. TÓTH MELINDA. Budapest, 1975–1978
 (A Magyar Tudományos Akadémia Művészettörténeti Kutató Csoportjának Forráskiadványai. X; XIII; XIV.)
- DÁVID 1981
 DÁVID LÁSZLÓ: *A középkori Udvarhelyszék művészeti emlékei.* Bukarest, 1981.
- DEÉR 1977
Byzanz und das abendländische Herrschertum.
 Ausgewählte Aufsätze von DEÉR, JOSEF. Hrsg.
 von CALSSEN, PETER. Sigmaringen, 1977.
- DEMETER – GELENCSÉR 1990
 DEMETER ZSÓFIA – GELENCSÉR FERENC:
Székesfehérvár anno... Pillanatképek a város életéből.
 Székesfehérvár, 1990.
 (Az István Király Múzeum Közleményei B. sorozat, 38.)
- DEMETER 2007
 DEMETER ZSÓFIA: „Szent Imre, Isten leventéje.”
 A Szent Imre Jubileumi Év. In: Az ezeréves ifjú
 2007. 125–162.
- DEMETER – GELENCSÉR 2002
 DEMETER ZSÓFIA – GELENCSÉR ISTVÁN: *Örvendezz királyi város!* Székesfehérvár, 2002.
- DERCSÉNYI 1942
 DERCSÉNYI DEZSŐ: *A székesfehérvári bazilika kőfaragványai.* In: Emlékkönyv Gerevich Tibor születésének hatvanadik évfordulójára. Írták tanítványai. [Szerk. n.]. Budapest, 1942. 25–42.
- DERCSÉNYI 1943
 DERCSÉNYI DEZSŐ: *A székesfehérvári királyi bazilika.*
 Budapest, 1943.
 (Magyarország Művészeti Emlékei. II. sorozat:
 Egyes emlékek és emlékcsoportok)
- DER HEILIGE LEOPOLD 1985
Der Heilige Leopold. Landesfürst und Staatssymbol.
 Niederösterreichische Landessammlung Stift
 Klosterneuburg 30. März – 3. November 1985. Hrsg. von
 KÖNIG, FLORIDUS, STANGLER, GOTTFRIED.
 Wien, 1985. (Katalog der Niederösterreichischen
 Landesmuseums. N. F. 155.)
- DIVALD 1927
 DIVALD KORNÉL: *A magyar művészet története.*
 Budapest, 1927.
- DIVALD 1930
 DIVALD KORNÉL: *Szent Imre ábrázolása és ereklyéi.*
 In: Szent Imre Emlékkönyv 1930. 181–190.
- DIVALD 1999
 DIVALD KORNÉL: *Felső-Magyarország ingatlan és ingó műemlékeinek lajstroma.*
 In: A „szentek fuvarosa”. Divald Kornél Felső-magyarországi topográfiája és fényképei 1900–1919. Szerk. BARDOLY ISTVÁN. Budapest, 1999. (Forráskiadványok III.)
- DOBSZAY 1979
 DOBSZAY LÁSZLÓ: *Dallamminták a verses Szent Imre-zsolozsmához.*
 In Zenetudományi dolgozatok a magyar középkorról.
 Szerk. BERLÁSZ MELINDA, DOMOKOS MÁRIA.
 Budapest, 1979. 71–84
- DOBSZAY 2000
 DOBSZAY LÁSZLÓ: *Az ország patrónusainak liturgikus tisztelete a középkori zsolozsmában.* In: Magyar szentek 2000. 96–106
- DOBSZAY 2005
 DOBSZAY LÁSZLÓ: *Corpus antiphonarum.*
 Budapest, 2005.
- DOCTOR ET APOSTOL 1994
Doctor et apostol. Szent István tanulmányok.
 Szerk. TÖRÖK JÓZSEF. Budapest, 1994.
 (Studia Theologica Budapestinensia 10.)
- ELISABETH 2007
Elisabeth von Thüringen – Eine europäische Heilige. I.
 Aufschätze. II. Katalog.
 Hrsg. von BLUME, DIETER und WERNER, MATTHIAS.
 Petersberg, 2007.
- EMLÉKKÖNYV 1930
Emlékkönyv Szent Imre herceg 900 éves jubileumára.
 Szerk. BALANYI GYÖRGY, SCHÜTZ ANTAL.
 Budapest, 1930.
- EMLÉKKÖNYV 1938
Emlékkönyv Szent István halálának kilencszázadik évfordulóján. I–III. A M. Tud. Akadémia felkérésére szerkeszti SERÉDI JUSZTINIÁN.
 Budapest, 1938.
- EMLÉKKÖNYV 1996
Emlékkönyv Szent Gellért püspök halálának 950. évfordulóján 1046–1996. Szerk. HORÁNSZKY NÁNDOR.
 Budapest, 1996. 143–144.
- EMLÉKKÖNYV 2007
Emlékkönyv Szent Imre herceg születésének 1000. évfordulójára. Szerk. KINDELMANN GYŐZŐ.
 Budapest, 2007.
- EMŐDI 2005
 EMŐDI TAMÁS: *Hegyközzsentsimre.* Lakitelek,
 2005. (Népfőiskolai Füzetek 7)

- ENCHIRIDION 1976
DENZINGER, HEINRICH JOSEPH DOMINIK – SCHÖNMETZER, ADOLFUS: *Enchiridion symbolorum, definitionum et declarationum de rebus fidei et morum*. Barcinone–Friburgi–Brisgoviae–Romae, 1976.
- ENNEN 1981
ENNEN EDITH: *Aachen im Mittelalter, Sitz des Reiches – Ziel der Wallfahrt – Werk der Bürger*. Zeitschrift des Aachener Geschichtsvereins, Festschrift zum 100 jährigen Bestehen 86–87. (Aachen, 1979–1980) 457–487.
- EBENGREUTH 1878
EBENGREUTH, A. LUSCHIN: *Die windische Wallfahrt an den Niederrhein*. Monatschrift für die Geschichte Westdeutschlands, IV. (Trier, 1878) 436–464.
- ESORTAZIONI 2001
STEFANO D’UNGHERIA: *Esortazioni al figlio leggi e decreti*. Introduzione, tradizione e note di TESSORE, DAG, presentazione del Card. PASKAI, LÁSZLÓ, prefazione di BOLLÓK, JÁNOS. Roma, 2001.
- EZREDÉVES ORSZÁGOS KIÁLLÍTÁS 1896
1896-iki Ezredéves országos kiállítás. Az I. [történelmi főcsoport] kiállítóinak törzskönyve. X. kötet, 1960. lap: Székesfehérvári püspökség, 1896. (OSzK Kézirattár, Fol. Hung. 1173. I–XI.)
- ÉRSZEGI 1995
ÉRSZEGI GÉZA: *Berény első említése Szent István oklevelében*. In: Balatonalmádi és Vörösbény története. Szerk. KREDICS LÁSZLÓ és LICHTENECKERT ANDRÁS. Balatonalmádi, 1995. 119–134.
- ÉRSZEGI 1998
ÉRSZEGI GÉZA: *Szent István görögnyelvű okleveléről*. Levéltári Szemle 38. (1988/3.) 3–13.
- ÉRSZEGI 2000
ÉRSZEGI GÉZA: *A veszprémvölgyi alapítólevél*. In: Válaszúton. Pogányság – kereszténység. Kelet – Nyugat. Konferencia a X–XI. század kérdéseiről. Veszprém, 2000. május 8–10. Szerk. KREDICS LÁSZLÓ. Veszprém, 2000. 159–175.
- FEJÉR: COD. DIPL. 1829–1844
Codex Diplomaticus Hungariae ecclesiasticus ac civilis. I–LXII. Studio et opera FEJÉR, GEORGIUS. Buda, 1829–1844.
- FEHÉR 2006
FEHÉR ILDIKÓ: *Schöfft József ismeretlen oltárképei a váci egyházmegyében*. MÉ 55. (2006) 415–423.
- FITZ 1957
FITZ JENŐ: *Székesfehérvár*. Budapest, 1957.
- FITZ 1960
FITZ JENŐ: *A székesfehérvári középkori bazilika*. Székesfehérvár, 1960. (István Király Múzeum Közleményei, B. sorozat, 2.)
- FITZ – CSÁSZÁR – PAPP 1966
FITZ JENŐ – CSÁSZÁR LÁSZLÓ – PAPP IMRE: *Székesfehérvár*. Budapest, 1966.
- FORSTER 1900
FORSTER GYULA: *Árpádházi síremlékek*. In: III. Béla magyar király emlékezete. Dicsőősegen uralkodó I. Ferencz József császár és apostolikirály legmagasabb segélyével a magyar kormány megbízásából szerkesztette FORSTER GYULA. Budapest, 1900. 330–342.
- GALAVICS 1973
GALAVICS GÉZA: *Későreneszánsz és korabarokk*. Jegyzetek a 17. század első felének hazai művészetéhez. In: Művészettörténet – Tudománytörténet. Szerk. TÍMÁR ÁRPÁD. Budapest, 1973. 41–90.
- GALAVICS 1986
GALAVICS GÉZA: *Kössünk kardot az pogány ellen*. Török háborúk és képzőművészet. Budapest, 1986.
- GALAVICS 2004
GALAVICS GÉZA: *Magyar főurak és a mariazelli bazilika magyar kápolnája*. In: Mariazell 2004. 93–112.
- GALAVICS 2006
GALAVICS GÉZA: *A magyarországi jezsuiták és a barokk művészet – az identitás jelei*. In: A magyar jezsuiták 2006. 321–344.
- GALAVICS 2007
GALAVICS GÉZA: *Die Identität und deren sichtbares Zeichen bei den Jesuiten in Ungarn*. Gebrauch und Bedeutung. In: Generationen, Integrationen, Konfrontationen. Sammelband von Beiträgen aus den internationalen Konferenz in den tagen 21–22. April 2005 in Bratislava. Hrsg. BALAZOVA, BARBARA. Bratislava, 2007. 91–99.
- GATZ 1972
GATZ, ERWIN: *Die Dürener Anverehrung bis zum Ende des 18. Jahrhunderts*. In: St. Anna in Düren. Hrsg. GATZ, ERWIN. Mönchengladbach, 1972. 161–190.
- GELENIUS 1645
GELENIUS, AEGIDIUS: *De admiranda, sacra, et civili magnitudine Cloniae Claudiae Agrippinensis Augustae Ubiorum Urbis*. Liber IV. Coloniae Agrippinae, 1645.
- GERÁT 1996
GERÁT, IVAN: *Naratívny cyklus zo zivota sv. Ladislava v ikonografickom programe gemerskych kostolov*. (Poznámky ku vzťahom obrazov k textom.) Ars [Évf. n.] (1996) 11–56.

- GERCZE 1896a
GERECZE PÉTER: *Építészeti emlékeink az ezeréves kiállításon*. AÉ Ú. F. XVI. (1896) 232–243.
- GERECZE 1896b
GERECZE PÉTER: *Építőművészeti és szobrászati emlékek*. In: Magyarország történeti emlékei az 1896. évi ezredéves országos kiállításon. I. Szerk. CZOBOR BÉLA, SZALAY IMRE. Budapest, 1896. 40–50.
- GERECZE 1897
GERECZE PÉTER: *A pécsi székesegyház oltársátra és többi szobrászati maradványa*. AK Ú. F. XX. (1897) 72–130.
- GEREVICH 1930
GEREVICH TIBOR: *Szent Imre a magyar művészetben*. Budapesti Szemle CCXVIII. füzet, 633. sz. (1930. augusztus) 199–212.
- GEREVICH 1938
GEREVICH TIBOR: *Magyarország románkori emlékei*. Budapest, 1938. (Magyarország művészeti emlékei I.)
- GERGELY 1988
GERGELY JENŐ: *Az eucharisztikus világkongresszus Budapesten*. Budapest, 1988. (Népszerű történelem)
- GERGELY 1997
GERGELY JENŐ: *A katolikus egyház története Magyarországon 1919–1945*. Budapest, 1997.
- GIELEN 1978
GIELEN, VICTOR: *Im Banne des Kaiserdomes*. Hoche Zeiten im Aachener Münster. Mit einem Vorwort von STEPHANY, ERICH. Aachen, 1978.
- GOMBOS 1937–1938
Catalogus fontium historiae Hungaricae aevo ducum et regum ex stirpe Arpad descendendum ab anno Christi DCCC usque ad annum MCCC I–III. Collegit GOMBOS, ALBINUS FRANCISCUS. Budapestini, 1937–1938.
- GOTIKA 2003
GOTIKA. *Dejiny slovenského výtvarného umenia*. Ed. BURAN, DUŠAN. Bratislava, 2003.
- GYÖRFFY 1977
GYÖRFFY GYÖRGY: *István király és műve*. Budapest, 1977.
- HARCOK AZ „ÚJ VILÁGNÉZET” KÖRÜL 2007
HARCOK AZ „ÚJ VILÁGNÉZET” KÖRÜL. *Harcok az „új világnézet” körül*. Katolikus irodalomszemlélet 1890–1920. Sajtó alá rendezte, a bevezető tanulmányt és a jegyzeteket írta RÓNAY LÁSZLÓ. Budapest, 2007. (Új Magyar Múzeum. Irodalmi dokumentumok gyűjteménye 21.)
- HAVAS 2004
Havas László: *Sancti Stephani regis primi Hungariae libellus de institutione morum / Szent István, Intelmek, I.* A szöveget gondozta és fordította HAVAS LÁSZLÓ. Debreceni, MMIV. (ΑΓΑΘΑ [Series Latina II.]
- HENSZLMANN 1864
HENSZLMANN IMRE: *A Székes-Fehérvári ásatások eredménye*. Pest, 1864.
- HENSZLMANN – REISENBERGER 1883
HENSZLMANN IMRE – REISENBERGER LAJOS: *A nagyszebeni és a székesfehérvári régi templom*. Budapest, 1883.
- HIVATALOS KATALÓGUS 1896
1896-iki Ezredéves Országos Kiállítás. A történelmi főcsoport hivatalos katalógusa. Közrebocsátja a történelmi főcsoport igazgatósága. 1. füzet. Román és csúcsíves épület (1–1984 számok). Budapest, 1896. – 1896-er Millenniums Landesausstellung. Amtlicher Katalog der Historischen Hauptgruppe, herausgegeben von der Direktion der Historischen Hauptgruppe. Heft I. Romanisches und Gotisches Gebäude (Nummer 1–1984). Budapest, 1896.
- HOFFMANN 1944
HOFFMANN EDIT: *A felajánlás a Szent István-ábrázolásokon*. In: Lyka Károly emlékkönyv. Szerk. PETROVICS ELEK. Budapest, 1944. 168–187.
- HOFMANN 1975
HOFMANN, HANS: *Die heiligen Drei Könige. Zur Heiligenverehrung im kirchlichen, gesellschaftlichen und politischen Leben des Mittelalters*. Bonn, 1975.
- „HOL VAGY ISTVÁN KIRÁLY?” 2006
„Hol vagy István király?” A Szent István-hagyomány évszázadai. Szerk. BENE SÁNDOR. Budapest, 2006.
- HÓMAN 1930
HÓMAN BÁLINT: *Szent Imre*. Magyar Szemle 9. (1930) 202–207.
- HOMOLKA 1972
HOMOLKA, JAN: *Goticka plastika na Slovensku 1450–1530*. Bratislava, 1972.
- HORVÁTH 1954
HORVÁTH JÁNOS: *Árpád-kori latinnyelvű irodalmunk stílusproblémái*. Budapest, 1954. 116–131.
- HUBAY 1938
HUBAY ILONA: *Missalia Hungaria*. Régi magyar mis-ekönyvek. Budapest, 1938.

- HUSS 1926
 HUSS, RICHARD: *Luxemburg und Siebenbürgen*. Die Einwanderung der Deutschen nach Siebenbürgen. Hermannstadt, 1926.
- HUSZKA 2006
Huszka József, a rajzoló gyűjtő. Kiállítási katalógus. Szerk. FEJŐS ZOLTÁN. Budapest, 2006.
- JANKOVICH MIKLÓS 2002
Jankovich Miklós (1772–1846) gyűjteményei. Szerk. MIKÓ ÁRPÁD. Budapest, 2002. (A Magyar Nemzeti Galéria kiadványai 2002/1.)
- JÁNOSI 1996
 JÁNOSI MONIKA: *Törvényalkotás a korai Árpád-korban*. Szeged, 1996.
- JUBILEUMI NÉVTÁR 1977
A Székesfehérvári Egyházmegye Jubileumi Névtára 1977-ben Alapításának 200. esztendejében. [Szerk. n.] Székesfehérvár, 1977.
- KARÁCSON 1899
 KARÁCSON IMRE: *Szent Imre herceg*. Élet- és jellemrajz. Függelékül a Szent Imréről szóló himnuszok. Budapest, 1899.
- KARSAI 1938
 KARSAI GÉZA: *Szent István király tisztelete*. In: Emlékkönyv 1938. III. 155–256.
- KATONA 1779
Historia critica Regum Hvgariae Stirpis Arpadianae, ex fide domesticorum et exterorum Scriptorum concinnata a KATONA, STEPHANO in Regia Vniversitatis Budensis historicarvum doctore, archidioecesis presbytero. strigoniensis. Tomvs I. Complectens rex gestas S. Stephani, Petri, Samuelis Abae. Pestini, [...] MDCCLXXIX.
- KÉPES KRÓNKA 1964
Képes Krónika – Chronicon Pictum. I–II. A latin szöveget sajtó alá rendezte MEZEY LÁSZLÓ. Fordította GERÉB LÁSZLÓ. Kísérőtanulmányok: CSAPODINÉ GÁRDONYI KLÁRA, DERCSÉNYI DEZSŐ. Szerk. KISPÉTER ANDRÁS. Budapest, 1964.
- KÉPES KRÓNKA 1986
Képes Krónika. Fordította BELLUS IBOLYA. A kísérőtanulmányokat DERCSÉNYI DEZSŐ, KRISTÓ GYULA és CSAPODINÉ GÁRDONYI KLÁRA, a jegyzeteket KRISTÓ GYULA írta. Budapest, 1986.
- KÉPES KRÓNKA 2004
Képes Krónika. Fordította BOLLÓK JÁNOS. A fordítást gondozta és a jegyzeteket készítette SZOVÁK KORNÉL, VESZPRÉMY LÁSZLÓ. Budapest, 2004. (Millenniumi magyar történelem. Források.)
- KERNY 1987
 KERNY TERÉZIA: *Szent László kultusz a Zsigmond-korban*. In: Zsigmond 1987. Tanulmányok. 353–357.
- KERNY 1998
 KERNY TERÉZIA: *Középkori Szent László emlékek nyomában Nápolyban*. AH XXVI. (1998) 52–65.
- KERNY 2006
 KERNY TERÉZIA: *László király ikonográfiája (13–18. század)*. In: Magyar művelődéstörténeti lexikon, középkor és kora újkor. VI. Főszerk. KŐSZEGHY PÉTER. Szerk. TAMÁS ZSUZSANNA. Budapest, 2006. 411–453.
- KERNY 2007
 KERNY TERÉZIA: *A magyar szent királyok tisztelete és ikonográfiája a XIII. századtól a XVII. századig*. In: Az ezeréves ifjú 2007. 79–124.
- KLANICZAY 2000
 KLANICZAY GÁBOR: *Az uralkodók szentsége a középkorban*. Magyar dinasztikus szentkultuszok és európai modellek. Budapest, 2000.
- KLEIN – PROTZE – KLIMA 1959
 KLEIN, KARL KURT – PROTZE, HELMUT – KLIMA, HELMUT: *Siebenbürgische Mundarten*. Berlin, 1959.
- KNAPP 2001
 KNAPP ÉVA: *„Gyönyörű volt szál alakja.”* Szent István király ikonográfiája a sokszorosított grafikában a XV. század közepétől a XIX. század közepéig. Budapest, 2001.
- KNAPP 2005
 KNAPP ÉVA: *A Szent István-ikonográfia megújulási kísérletei a XVII–XVIII. századi sokszorosított grafikában*. Az Egyetemi Könyvtár Évkönyvei XII. (Budapest, 2005.) 296–323.
- KNAPP 2006
 KNAPP ÉVA: *A Szent István-ikonográfia megújulási kísérletei a 17–18. század sokszorosított grafikáiban*. In: „Hol vagy István király?” 2006. 214–236.
- KÓDEXEK 1985
Kódexek a középkori Magyarországon. Kiállítás az Országos Széchényi Könyvtárban. Budapest, 1985. november 12 – 1986. február 28. Katalógus. Szerk. n. [VÍZKELETY ANDRÁS] Budapest, 1985.
- KOLBA 1980
 KOLBA JUDIT: *Szent László alakja a középkori ötvösművészetben*. In: Athleta Patriae 1980. 221–237.
- KORAI MAGYAR TÖRTÉNETI LEXIKON 1994
Korai magyar történeti lexikon. Főszerk. KRISTÓ GYULA. Szerk. ENGEL PÁL, MAKK FERENC. Budapest, 1994.

- KOVÁCS 1998
KOVÁCS ÉVA: *Species modus ordo. Válogatott tanulmányok. A szöveg gondozása VERŐ MÁRIA és TAKÁCS IMRE munkája.* Budapest, 1998.
- KOVÁCS 1993
KOVÁCS PÉTER: *A barokk Székesfehérvárott.* Budapest, 1993.
- KOVÁCS 2001
KOVÁCS PÉTER: *Székesfehérvár, a koronázóváros.* Veszprém–Budapest, 2001.2
- KOVÁCS – SZELÉNYI 1993
KOVÁCS PÉTER – SZELÉNYI KÁROLY: *A barokk Székesfehérvárott.* Budapest–Veszprém, 1993.
- KOVALOVSZKY 1977
KOVALOVSZKY MÁRTA: *Székesfehérvár, 1938.* Művészet XVIII. (1977/12.) 16–20.
- KÖRMENDY – HOLL – SZENDREI 1997
KÖRMENDY KINGA – HOLL BÉLA – SZENDREI JANKA: *Szent Imre esztergomi tisztelete a 14. században.* MKsz 113. (1997) 125–147.
- KRISTÓ 2001
KRISTÓ GYULA: *Szent István király.* Budapest, 2001. (Tudomány – Egyetem)
- L'EUROPE DES ANJOU 2001
L'Europe des Anjou: aventure des princes angevins du XIIIe au XVe siècle. [Katalog] Ed. MESEGUER, STÉPHANIE. Paris, 2001.
- I. LAJOS 1982
Művészet I. Lajos király korában 1342–1382. Katalógus. Szerk. MAROSI ERNŐ, TÓTH MELINDA, VARGA LÍVIA. Budapest, 1982.
- LÁNGI 1999
LÁNGI JÓZSEF: *Erdély középkori falképeinek állapotvizsgálata.* Műemlékvédelmi Szemle IX. (1999) 257–266.
- LÁNGI 2001
LÁNGI JÓZSEF: *Új, eddig ismeretlen Szent László ábrázolások falképeken.* In: *A szenttisztelet történeti rétegei* 2001. 80–97.
- LÁNGI – MIHÁLY 2003
LÁNGI JÓZSEF – MIHÁLY FERENC: *Erdélyi falképek és festett faberendezések.* 1. Budapest, 2003.
- LÁNGI – MIHÁLY 2004
LÁNGI JÓZSEF – MIHÁLY FERENC: *Erdélyi falképek és festett faberendezések.* 2. Budapest, 2004.
- LÁNGI – MIHÁLY 2007
LÁNGI JÓZSEF – MIHÁLY FERENC: *Erdélyi falképek és festett faberendezések.* 3. Budapest, 2007. (2006)
- LAUSCHMANN 1905
LAUSCHMANN GYULA: *Székesfehérvár feliratos kövei.* Székesfehérvár, 1905.
- LAUSCHMANN 1993–1996
LAUSCHMANN GYULA: *Székesfehérvár története I–IV.* Szerk. FARKAS GÁBOR. Székesfehérvár, 1993–1996. (Közlemények Székesfehérvár város történetéből)
- LE PIÙ ANTICHE CARTE BENEVENTO 2002
Le più antiche carte del capitolato della cattedrale di Benevento (668–1200). Introduzione di DONATO, VITTORIO DE, edizione a cura di CIARALLI, ANTONIO, DONATO, VITTORIO DE, MATERA, VINCENZO. Roma, 2002. (Fonti per la storia dell'Italia medievale. Regesta cartarum 52.)
- LCI 1974
Lexikon für chirstliche Ikonographie. Ikonographie der Heiligen. Crescentiatus von Tinis bis Innocentia. Red. BOBERG, JOCHEN, KIMPEL, SABINE, LOCHNER, MARTIN, O. P., SCHÜTZ, LISELOTTE, TSCHONER-WERNER, FRIEDERIKE. VI. Rom–Freiburg–Basel–Wien, 1974.
- LEGENDA 1938
Legenda Sancti Emerici ducis. Praefata est, textum, recensuit, annotationibus instruxit BARTONIEK, EMMA. In: SRH 1938. II. 449–560.
- LEPOLD 1930
LEPOLD ANTAL: *Az esztergomi székesegyház ereklyéi.* In: Magyar Katolikus Almanach 1930–1931. 557–571.
- LEPOLD 1938
LEPOLD ANTAL: *Szent István király ikonográfiája.* In: Emlékkönyv 1938. III. 113–154.
- LEVÁRDY 1973
LEVÁRDY FERENC: *A Legendárium kora, keletkezése, története.* In: Magyar Anjou Legendárium 1973. 9–46.
- LŐRINCZ 2007
LŐRINCZ TAMÁS: *Szent Imre életének állomáshelyei.* In: *Az ezeréves ifjú* 2007. 7–22.
- LUKÁCS 1998
LUKÁCS, MÁRTA: *Santi ungheresi nel trecento italiano.* In: *La civiltà ungherese e il cristianesimo.* – A magyar művelődés és a kereszténység. A IV. Nemzetközi Hungarológiai Kongresszus előadásai. Róma–Nápoly 1996. szeptember 9–14. Szerk. JANKOVICS JÓZSEF, MONOK ISTVÁN, NYERGES JUDIT, SÁRKÖZY PÉTER. Budapest–Szeged, 1998. 163–170.

- LUKÁCS 2003
LUKÁCS MÁRTA: *Árpád-házi Mária nápolyi királyné és magyar szentjeinek története*. Budapest, 2003.
- MAGONY 1995
MAGONY IMRE: *Székesfehérvár szobrai*. Székesfehérvár, 1995.
- MAGONY 2004
MAGONY IMRE: *Székesfehérvár szobrai*. Köztéri szobrok, emlékművek, kutak, épületplasztikák, épületdíszítő elemek, emléktáblák. Második, javított kiadás. Székesfehérvár, 2004.
- MAGYAR 1996a
MAGYAR ZOLTÁN: „*Keresztény lovagoknak oszlopa*“. Szent László a magyar kultúrtörténetben. Budapest, 1996.
- MAGYAR 1996b
MAGYAR ZOLTÁN: *Szent István a magyar kultúrtörténetben*. Budapest, 1996.
- MAGYAR 2000
MAGYAR ZOLTÁN: *A lilimos herceg. Szent Imre a magyar kultúrtörténetben*. Budapest, 2000.
- MAGYAR 2005
MAGYAR ZOLTÁN: *Az Árpád-ház szentjei*. Budapest, 2005.
- MAGYAR ANJOU LEGENDÁRIUM 1973
Magyar Anjou Legendárium. (Hasonmás kiadás.) A bevezető tanulmányt írta, a legendaszövegeket összeállította és a kiadást sajtó alá rendezte LEVÁRDY FERENC. Budapest, 1973.
- MAGYAR ANJOU LEGENDÁRIUM 1975
Magyar Anjou Legendárium. (Hasonmás kiadás.) A bevezető tanulmányt írta, a legendaszövegeket összeállította és a kiadást sajtó alá rendezte LEVÁRDY FERENC. Budapest, 1975.
- MAGYAR LEGENDÁK ÉS GESZTÁK 1997
Magyar legendák és geszták. Fordította, összeállította és bevezetéssel ellátta BÍRÓ BERTALAN. Budapest, 1997. (Dissertationes Hungaricae ex historia Ecclesiae XV. Mandatu Societatis Goerresianae edidit ADRIÁNYI, GABRIEL.)
- MAGYAR MÚZEUMI ARCKÉPCSARNOK 2002
Magyar múzeumi arcképcsarnok. Főszerk. BODÓ SÁNDOR, VIGA GYULA. Szerk. BARDOLY ISTVÁN et al. Budapest, 2002.
- MAGYAR SZENTEK 2000
Magyar szentek tisztelete és ereklyéi. Kiállítás a Keresztény Múzeumban 2000 június 17 – október 1. [Katalógus] Szerk. CSÉFALVAY PÁL, KONTSEK ILDIKÓ. Budapest, 2000.
- MAGYARORSZÁG SZÁZADAI 2004
Magyarország századai. Válogatás ezer év dokumentumaiból 1000–1956. A kötet első részét ÉRSZEGI GÉZA, második részét DÓKA KLÁRA, harmadik részét SOÓS LÁSZLÓ válogatta. Szerk. TÓTH BÉLA. Budapest, 2003.
- MAGYARORSZÁGI MŰVÉSZET 1987
Magyarországi művészet 1300–1470 körül. Szerk. MAROSI ERNŐ. Budapest, 1987. (A magyarországi művészet története 2.)
- MARIAZELL 2004
Mariazell és Magyarország. Egy zarándokhely emlékezete. [Katalógus] Szerk. FARBAKY PÉTER, SERFŐZŐ SZABOLCS. Budapest, 2004.
- MARSCHALEK 2006
MARSCHALEK ÁKOS: *Szent Imre ábrázolása a képzőművészetekben*. In: MARSCHALEK ÁKOS: *Vászoly és Imre herceg a hatalom árnyékában*. Budapest, 2006. 101–109.
- MAROSI 1930
MAROSI ARNOLD: *Székesfehérvár művészeti emlékei*. Magyar Művészet VI. (1930) 593–431.
- MAROSI 1987
MAROSI ERNŐ: *Der Heilige Ladislaus als ungarischer Nationalheiliger Bemerkungen zu seiner Ikonographie im 14–15. Jh.* AHA XXXIII. (1987–1988) 211–256.
- MAROSI 1995
MAROSI ERNŐ: *Kép és hasonmás*. Művészet és valóság a 14–15. századi Magyarországon. Szerk. MÉSZÁROS F. ISTVÁN. Budapest, 1995. (Művészettörténeti Füzetek 23.)
- MAROSI 2001
MAROSI ERNŐ: *A művészet Szent István korában*. In: *Államalapítás, társadalom, művelődés*. Szerk. KRISTÓ GYULA. Budapest, 2001. 75–83. (Társadalom és művelődéstörténeti tanulmányok 27.)
- MAROSI 2002a
MAROSI ERNŐ: *Szent István és Gizella királyné székesfehérvári kazulája*. In: *A magyar királyok koronázó palástja*. Szerk. BARDOLY ISTVÁN. Budapest, 2002. 89–116.
- MAROSI 2002b
MAROSI ERNŐ: *Szent István korának képe a művészettörténetírásban*. In: *Szent István és az államalapítás 2002*. 306–348.

- MAROSI 2002C
MAROSI ERNŐ: *Művészettörténeti sejtések a Szent Imre-legendát látomás-helyéhez.*
In: Útjaidon... Ünnepi kötet Jelenits István 70. születésnapjára. Szerk. BAZSÁNYI SÁNDOR, HORKAY HÖRCHER FERENC, LÁZÁR KOVÁCS ÁKOS, TŐZSÉR ENDRE O. Sch. P., ZSÁVOLYA ZOLTÁN. Budapest, 2002. 469–476.
- MAROSI 2007a
MAROSI ERNŐ: *Szent Imre halálának és lelke mennybevitelének ábrázolása a székesfehérvári szarkofágon?*
In: Az ezeréves ifjú 2007. 69–78.
- MAROSI 2007b
MAROSI ERNŐ: *Hof und Adlige.* Kultur in der Kunst des frühen 13. Jahrhunderts in Ungarn.
In: Elisabeth 2007. I. Aufsätze. 66–76.
- MARTENE – DURAND 1968
MARTENE, EDMUND – DURAND, URSINUS: *Veterum scriptorum et monumentum historicorum, dogmaticorum, moralium, amplissima collectio.* V. New York, 1968.
- MARTINÁK 2007
MARTINÁK JÁNOS: *Szent Imre herceg ezer éve.* Honismeret XXXV. (2007) 3. 3–11.
- MEZEY 1979
MEZEY LÁSZLÓ: *Deákság és Európa.* Budapest, 1979.
- MEZŐ 1996
MEZŐ ANDRÁS: *A templomcím a magyar helységnevekben.* (11–15. század) Budapest, 1996.
- MEZŐ 2003
MEZŐ ANDRÁS: *Patrociniumok a középkori Magyarországon.* Budapest, 2003. (METEM Könyvek 40.)
- MIKÓ 1997
MIKÓ ÁRPÁD: *A szentképek árulása. A magyar szent királyok ábrázolásai a zágrábi egyházmegye liturgikus nyomtatványjaiban (1505–1525).* AH XXV. (1997) 133–144.
- MIKÓ 2001
MIKÓ ÁRPÁD: *Reneszánsz.* In: A magyar művészet 2001. 212–317.
- MONS SACER 1996
Mons Sacer 996–1996. *Pannonhalma ezer éve.* I–III. Szerk. TAKÁCS IMRE. Pannonhalma, 1996.
- MPIK
Magyar Posta és Illetékbélyeg Katalógus 2006. Budapest, 2006.
- MUMMENHOFF 1951
MUMMENHOFF, WILHELM: *Die europäische Bedeutung der Aachenfahrt.* Rheinischer Verein für Denkmalpflege und Heimatschutz. Jahrgang 1951. (Aachen, 1951). 179–186.
- MŰVELŐDÉSTÖRTÉNETI TANULMÁNYOK 1986
Művelődéstörténeti tanulmányok a magyar középkorról. A bevezetőt írta KÖPECZI BÉLA. Szerk. FÜGEDI ERIK. Budapest, 1986.
- NEMERKÉNYI 2004
NEMERKÉNYI ELŐD: *Latin Classics in Medieval Hungary.* Eleventh Century. ΑΓΘΑ. Studia ad philologiam classicam pertinentia, quae in aedibus universitatis Debreceniensis rediguntur XIV. Seriem edendam curat HAVAS, LADISLAUS. Debreceni–Budapestini, 2004. (CEU medievalia. Tomus VI.)
- NOPPIUS 1774
NOPPIUS, JOANNES: *Aacher Chronik.* Das ist Eine Kurze Historische Beschreibung aller gedenk würdigen Antiquitäten und Geschichten, sampt zugefügten privilegien und Statuten deß Königlichen Stuhls und H. Römischen Reichs Stadt Aach. [Aachen], 1774.
- PANNONIA REGIA 1994
Pannonia Regia. Művészet a Dunántúlon 1000–1541. Szerk. MIKÓ ÁRPÁD, TAKÁCS IMRE. Budapest, 1994. (A Magyar Nemzeti Galéria kiadványai 1994/3.)
- PAPP 2007
PAPP JÚLIA: *Bitnicz Lajos és a régiségtudomány.* In: Bitnicz Lajos emlékezete. [Szerk. n.] Szombathely, 2007. 142–147.
- PARADISUM PLANTAVIT 2001
Paradisum plantavit. Bencés monostorok a középkori Magyarországon. Katalógus. Szerk. TAKÁCS IMRE. Pannonhalma, 2001.
- PÁSZTOR 1940
PÁSZTOR LAJOS: *A magyarság vallásos élete a Jagellók korában.* Budapest, 1940.
- PÉTER 1925
PÉTER ANDRÁS: *Árpádházi Szent István, Szent Imre és Szent László a középkori művészetben.* (Ikonográfiai tanulmány.) Kézirat. Budapest, é. n. [1925] (A Budapesti Kir. Magyar Pázmány Péter Tudományegyetem Művészettörténeti és Keresztényrégészeti Intézetének dolgozatai 1.) [KÖH Könyvtára, jelz.: 4647; SZM Könyvtára, jelz.: 3214.]
- PL 1841–1864
MIGNE, JACQUES PAUL: *Patrologiae cursus completus seu bibliotheca universalis [...] omnium ss. patrum, doctorum scriptorumque ecclesiasticorum sive Latinorum sive Graecorum [...]* Series Latina. 1–221. Parisiis, 1841–1864.

- PÓR 1901
PÓR ANTAL: *Erzsébet királyné acheni zarándoklása 1357-ben*. Sz XXXV. (1901) 1–14.
- POSZLER 2000
POSZLER GYÖRGYI: *Az Árpád-házi szent királyok a magyar középkor századaiban*. In: *Történelem – kép* 2000. 170–187.
- PRAY 1763
ANNALES REGVM HVNGARIAE ab anno Christi CMXCVII ad annum MDLXXIV. [...] Opera, et studio PRAY, GEORGII, Societatis Iesv sacerdotis. Pars I. Complectens res gestas ab DIVO STEPHANO ad CAROLVM I. ROBERTVM. Vindobonae, MDCCLXIII. Liber I. Stephanus I. 1–43.
- PRAY 1774
Dissertatione historico – criticae de sanctis Salomone Rege et Emerico Duce Hungariae a PRAY, GEORGIO hungaro presbyterio seculari conscriptae. Posonii, 1774.
- PRAY 1801
Historia Regnum Hungariae, cum notitiis praeviis ad cognoscendum veterem regni statum pertinentibus opera, et studio PRAY, GEORGII [...] Budae, 1801. I.
- PROHÁSZKA 1928–1929
Prohászka Ottokár Összegyűjtött munkái I–XXV. Sajtó alá rendezte SCHÜTZ ANTAL. Budapest, 1928–1929.
- PROKOPP 1983
PROKOPP MÁRIA: *Italian Trecento Influence on Murals in east Central Europe particularly Hungary*. Budapest, 1983.
- PROKOPP 2000
PROKOPP MÁRIA: *Magyar szentek az itáliai trecento festészetben*. In: *Magyar szentek 2000*. 25–35.
- PROKOPP 2002
PROKOPP MÁRIA: *Középkori freskók Gömörben*. Somorja, 2002.
- PROKOPP 2007
PROKOPP MÁRIA: *Überlegungen zur mittelalterlichen Ikonographie der heiligen Elisabeth*. In: *Elisabeth 2007*. I. Aufsätze. 413–421.
- PUSKELY 1994
Szent Imre. In: „Virágos kert vala híres Pannonia...” Példaképek a magyar múltból X–XVI. század. Forrásszövegek, forráskiadványok, szakirodalom, szépirodalom, ifjúsági és gyermekirodalom, ének s zenei visszhangok, ikonográfia. Összeállította PUSKELY MÁRIA. Budapest, 1994. 71–79.
- RADOCSAY 1954
RADOCSAY DÉNES: *A középkori Magyarország falképei*. Budapest, 1954.
- RADOCSAY 1955
RADOCSAY DÉNES: *A középkori Magyarország táblaképei*. Budapest, 1955.
- RADOCSAY 1967
RADOCSAY DÉNES: *A középkori Magyarország faszobrai*. Budapest, 1967.
- RADOCSAY 1977
RADOCSAY DÉNES: *Falképek a középkori Magyarországon*. Budapest, 1977.
- REINERTH 1962
REINERTH, KARL: *Der mittelalterliche Kult maas- und rheinländischer Heiligen im südosteuropäischen Raum*. Südostdeutsches Archiv V. (München. 1962) 43–57.
- RMDT I.
Régi Magyar Dallamok Tára I. CSOMASZ TÓTH KÁLMÁN: A XVI. század magyar dallamai. Budapest, 1958.
- RMDT II.
Régi Magyar Dallamok Tára. II. PAPP GÉZA: A XVII. század énekelt dallamai. Budapest, 1970.
- RMK I.
SZABÓ KÁROLY: *Régi magyar könyvtár I*. (1531–1711. megjelent magyar nyomtatványok.) Budapest, 1879.
- RMK II.
SZABÓ KÁROLY: *Régi magyar könyvtár II*. (1473–1700. megjelent nem magyar nyelvű hazai nyomtatványok.) Budapest, 1885.
- RMK III.
SZABÓ KÁROLY – HELLEBRANT ÁRPÁD: *Régi Magyar Könyvtár*. Magyar és magyar vonatkozású nyomtatványok könyvészeti kézikönyve. I–III. Budapest, 1896–1898.
- RMK PÓTLÁSOK
Régi Magyar Könyvtár. Pótlások. BORSA GEDEON irányításával összeállította DÖRNYEI SÁNDOR, SZÁLKA IRMA. Budapest, 1990–1996. 1–5.
- RMKT I–VIII.
Régi Magyar Költők Tára. XVI. század. I–VIII. Szerk. SZILÁDY ÁRON – DÉZSI LAJOS. Budapest, 1887–1930.
- RMKT XVII.
Régi Magyar Költők Tára. XVII. század. 1–10. Szerk. KLANICZAY TIBOR, STOLL BÉLA. Budapest, 1959–1981.

- RMNY I–III.
Régi Magyarországi Nyomtatványok 1473–1600. BORSA GEDEON, HERVAY FERENC, HOLL BÉLA, KÄFER ISTVÁN, KELECSÉNYI ÁKOS munkája. Budapest, 1971.
Régi Magyarországi Nyomtatványok 1601–1635. BORSA GEDEON, HERVAY FERENC, HOLL BÉLA munkája. Budapest, 1983.
Régi Magyarországi Nyomtatványok 1636–1655. HELTAI JÁNOS, HOLL BÉLA, PAVENCSIK ILONA, P. VÁSÁRHELYI JUDIT munkája. Budapest, 2000.
- RÓMER 1874
RÓMER FLÓRIS: *Régi falképek Magyarországon.* Budapest, 1874. (Monumenta Hungariae Archeologica III.)
- ROUSSEAU 1937
ROUSSEAU, FÉLIX: *L'expansion wallonne et lorraine vers l'Est, aux XIe et XIIe siècles.* Les Dialectes Belgo-romans. I. (1937) 171–198.
- RUPP 1870–1876
RUPP JÓZSEF: *Magyarország helyrajzi története fő tekintettel az egyházi intézetekre, vagyis a nevezetesebb városok, helységek, s azokban létezett egyházi intézetek, és püspökmegyék szerint rendezve.* I–III. Pest–Budapest, 1870–1876.
- SÁRKÖZY 2002
SÁRKÖZY PÉTER: *Magyar szentek kultusza Itáliában.* Európai Utas 13. (2002) 4. 33–37.
- SÁRKÖZY 2006
SÁRKÖZY PÉTER: *Magyar szentek ábrázolása itáliai templomokban, műemlékekben.*
In: „Hol vagy István király?” 2006. 62–78.
- SAUERLAND 1910
SAUERLAND, HEINRICH VOLBERT: *Urkunden und Regesten zu Geschichte der Rheinlande aus dem Vatikanischen Archiv.* Fünfter Band. Bonn, 1910.
- SAY 1938
SAY GÉZA: *A barokk Székesfehérvár.* H. n. [Budapest], 1938. (Officina)
- SCHALLABURG 1982
Matthias Corvinus und die Renaissance in Ungarn 1458–1541. (VII. 15 – I. XI. 1982. Schloß Schallaburg)
Schifftleitung KLANICZAY, TIBOR, TÖRÖK, GYÖNGYI, STANGLER, GOTTFRIED. Hrsg. von STANGLER, GOTTFRIED, CSÁKY, MORITZ, PERGER, RICHARD, JÜNGER, ANTON. Wien, 1982. (Katalog des Niederösterreichischen Landesmuseums, N. F. 118.)
- SCHIFFERS 1937
SCHIFFERS, HEINRICH: *Karls des Großen Reliquienschatz und die Anfänge der Aachenfahrt.* Aachen, 1937.
- SCHIFFERS 1951
SCHIFFERS, HEINRICH: *Zur Geschichte der Heiligtumsfahrt nach Aachen und Kornelimünster sowie ihrer Riten.* Rheinischer Verein für Denkmalpflege und Heimatschutz. Jahrgang 1951. (Aachen, 1951) 167–178.
- SCHMITZ-EMKE 1967
SCHMITZ-EMKE, RUTH: *Rheinland.* H. n., 1967. (DEHIO, GEORG: Handbuch der Deutschen Kunstdenkmäler. Nordrhein–Westfalen. Erster Band.)
- SCHMITZ-CLEVER-LEPIE 1990
SCHMITZ-CLEVER-LEPIE, HERTA: *Die Domschatzkammer zu Aachen.* Aachen, 1990.
- SCHREIBER 1938
SCHREIBER, GEORG: *Stephan I. in der deutschen Sakralkultur.* Archivum Europae Centro-orientalis IV. Fasc. 1–3. (Budapest, 1938.) 191–239.
- SCHWEIGERT 1996
SCHWEIGERT, HORST: *Die Gnadenstatue und das „Schatzkammerbild“ von Mariazell.* In: Mariazell. Schatz und Schicksal. Steirische Landesausstellung. Hrsg. von EBERHART, HELMUT, FELL, HEIDELINDE. Graz, 89–105.
- SERFŐZŐ 2004
SERFŐZŐ SZABOLCS: *A Schatzkammerbild tisztelete és a kincstár oltára.* In: Mariazell 2004. 151–170.
- SHVOY 2002
SHVOY LAJOS: *Önéletrajz.* Szerkesztette, a bevezetőt írta, jegyzetekkel ellátta és a mutatókat összeállította MÓZESSY GERGELY. Székesfehérvár, 2002. (Források a Székesfehérvári Egyházmegye történetéből I.)
- SIGISMUND 2006
Sigismund von Luxemburg. Ein Kaiser in Europa. Tagungsband des internationalen historischen und kunsthistorischen Kongresses in Luxemburg, 8–10. Juni 2005. Hrsg. von PAULY, MICHEL und REINERT, FRANÇOIS. Mainz am Rhein, 2006.
- SIGISMUNDUS 2006
Sigismundus rex et imperator. Művészet és kultúra Luxemburgi Zsigmond korában 1387–1437. Katalógus. Szerk. TAKÁCS IMRE. Budapest, 2006.
- SIKLÓSI 2007
SIKLÓSI GYULA: *Hol született Szent Imre herceg?* In: *Az ezeréves ifjú* 2007. 23–44.
- SPS 1867–1969
Súpis pamiatok na Slovensku. I–III. Red. GÜNTHEROVÁ, ALZBETA. Bratislava, 1967–1969.

SRH 1937–1938

Scriptores rerum Hungaricarum tempore ducum regumque stirpis Arpadianae gestarum. Edendo operi praefuit SZENTPÉTERY, EMERICUS. I–II.

Budapestini, 1937–1938.

SRH 1999

Scriptores rerum Hungaricarum tempore ducum regumque stirpis Arpadianae gestarum. Edendo operi praefuit SZENTPÉTERY, EMERICUS. I–II. Budapestini, 1937–1938. Hasonmás kiadás. Az utószót és bibliográfiát összeállította, valamint a függelékben közölt írásokat az I. kiadás anyagához illesztette és gondozta SZOVÁK KORNÉL és VESZPRÉMY LÁSZLÓ. Budapest, 1999.

SZABADOS 2006

SZABADOS GYÖRGY: *A magyar történelem kezdeteiről.* Budapest, 2006.

SZABÓ 1913

SZABÓ LÁSZLÓ: *Az Árpád-kori magyar építőművészet.* Budapest, 1913.

SZABÓ 1996

SZABÓ ZOLTÁN: *A szentté avatott Imre herceg kultuszhelyének kérdése a székesfehérvári prépostság Nagyboldogasszony templomában.* Műemlékvédelmi Szemle VII. (1996) 2. 5–22.

SZABÓ 2007

SZABÓ ZOLTÁN: *Szent Imre sírja és kultuszhelye a székesfehérvári prépostság Nagyboldogasszony templomában a 11–12. században.*

In: *Az ezeréves ifjú* 2007. 45–68.

SZAKÁCS 2006

SZAKÁCS BÉLA ZSOLT: *A Magyar Anjou Legendárium képi rendszerei.* Budapest, 2006.

SZÉKELY 1999

SZÉKELY ZOLTÁN: *Hieronymi Otto Ferenc (1766/68–1829). Adalékok Győr festészetéhez és rajziskolájának történetéhez a XIX. század első harmadában.* Arrabona 37. (1999) 265–320.

SZÉKELY 2000

SZÉKELY ZOLTÁN: *Szent István barokk képkultusza Győrött.* Arrabona 38. (2000) 155–194.

SZÉKESFEHÉRVÁR ÜNNEPI ÉVE 1938

Székesfehérvár ünnepi éve. VITÉZ LÁNG ISTVÁN összegyűjtött és feldolgozott adatai alapján írta VITÉZ SZARKA GÉZA. Székesfehérvár, 1938.

SZÉKESFEHÉRVÁR ÉVSZÁZADAI 1967

Székesfehérvár évszázadai. 1. Az államalapítás kora. Szerk. KRALOVÁNSZKY ALÁN. Székesfehérvár, 1967.

SZÉKESFEHÉRVÁR ÉVSZÁZADAI 1972

Székesfehérvár évszázadai. 2. Középkor. Szerk. KRALOVÁNSZKY ALÁN. Székesfehérvár, 1972.

SZÉKESFEHÉRVÁRI KALAUZ 1930

Székesfehérvári kalauz. Összeállította MARSCHALL RAFAEL O. Cit. Székesfehérvár, 1930.

SZELESTEI 2001

SZELESTEI N. LÁSZLÓ: *Adalékok Esterházy Imre hercegprímás műpártolásához* MÉ L. (2001) 285–291.

SZENDREI 1986

SZENDREI JANKA: *Az István- és Imre-officium zenei rétegei.* In: *Művelődéstörténeti tanulmányok* 1986. 48–53.

SZENDREY 1939

SZENDREY ÁKOS: *Traditions françaises dans la vie du peuple hongrois.* Nouvelle Revue de Hongrie LXI. (1939) 29–37.

SZENT IMRE ALBUM 1930

Szent Imre Album. A jubliáris ünnepségek története képekben. Szerk. HUSZÁR KÁROLY. Budapest, 1930.

SZENT IMRE EMLÉKKÖNYV 1907

Szent Imre emlékkönyv születésének kilencszázados jubileumára. Összeállította VARGHA DAMJÁN. Budapest, 1907.

SZENT IMRE-EMLÉKKÖNYV 1930

Szent Imre-Emlékkönyv halálának kilencszázados évfordulójára. Szerkesztették HARSÁNYI LAJOS és TORDAI ÁNYOS. Budapest, 1930.

SZENT IMRE HERCEG LEGENDÁJA 1983

Szent Imre herceg legendája. Fordította CSÓKA J. GÁSPÁR. In: *Árpád-kori legendák* 1983. 62–67, 205–208. (Jegyzetek)

SZENT ISTVÁN EMLÉKKIÁLLÍTÁS 1938

Szent István emlékkiállítás. Május – szeptember. [Kiállítási katalógus]. Magyar Nemzeti Múzeum, Országos Levéltár és Országos Széchényi Könyvtár. Sajtó alá rendezte ASZTALOS MIKLÓS. Budapest, 1938.

SZENT ISTVÁN ÉS AZ ÁLLAMALAPÍTÁS 2002

Szent István és az államalapítás. Szerk. VESZPRÉMY LÁSZLÓ. Budapest, 2002. (Nemzet és emlékezet)

SZENT ISTVÁN ÉS KORA 1988

Szent István és kora. Az MTA Történettudományi Intézet, a Magyar Történelmi Társulat és a Magyar Katolikus Püspöki Kar által rendezett tudományos ülészek (1988. június 21–22.) előadásainak szövege. Szerk. GLATZ FERENC, KARDOS JÓZSEF. Budapest, 1988.

- SZILÁRDFY 1984
SZILÁRDFY ZOLTÁN: *Barokk szentképek Magyarországon*. Budapest, 1984.
- SZILÁRDFY 1999
SZILÁRDFY ZOLTÁN: *Szent István király följajánlásának attribútumai*. MÉ XLVIII. (1999) 71–85.
(Újabb kiadása: Szilárdfy 2003a. 235–245.)
- SZILÁRDFY 2000
SZILÁRDFY ZOLTÁN: *Sajátos típusok a magyar szentek barokk kori ikonográfiájában*. In: *Magyar szentek 2000*. 66–70.
- SZILÁRDFY 2001
SZILÁRDFY, ZOLTÁN: *Eigenständige Typen in der barocken Ikonographie ungarischen Heilige*. Esztergom, 2001. 20–23.
- SZILÁRDFY 2003a
SZILÁRDFY ZOLTÁN: *Ikonográfia – kultusztörténet*. Képes tanulmányok. Szerk. BORUS JUDIT. Budapest, 2003.
- SZILÁRDFY 2003b
SZILÁRDFY ZOLTÁN: *A tatai kapucinusok Szent Imre-oltárképének ikonográfiája*. In: SZILÁRDFY 2003a. 157–158.
- SZILÁRDFY 2005
SZILÁRDFY ZOLTÁN: *Santi polacco-ungheresi*. Genealogia ed iconografia. Anuario 2002–2004. Conferenze e convegni. (Roma, 2005.) 183–197.
- SZILÁRDFY 2006
SZILÁRDFY ZOLTÁN: *Sajátos típusok a magyar szentek barokk ikonográfiájában*. In: „Hol vagy István király?” 2006. 201–213.
- SZŰCS 1988
SZŰCS JENŐ: *Szent István Intelmei: az első magyarországi államelméleti mű*. In: *Szent István és kora 1988*. 32–53.
- TAKÁCS 2006
TAKÁCS IMRE: *A királyi udvar és művészet Magyarországon a késői Anjou korban*. In: *Sigismundus 2006*. 68–86.
- TANULMÁNYOK A KÖZÉPKORI MAGYARORSZÁGI KÖNYVKULTÚRÁRÓL 1989
Tanulmányok a középkori magyarországi könyvkultúráról. Az Országos Széchényi Könyvtárban 1986. február 13–14-én rendezett konferencia előadásai. Szerk. SZELESTEI N. LÁSZLÓ. Budapest, 1989. (Az Országos Széchényi Könyvtár kiadványai. Ú. S. 3.)
- TARCAI 1930
TARCAI GYÖRGY: *Az Árpádház szentjei*. Budapest, 1930.
- TARNÓCZI 1971
TARNÓCZI ISTVÁN: *Szent István életműve és lelkivilága*. Budapest, 1971.
- TASNÁDI 2006
TASNÁDI ZSUZSANNA: *Vidéki rajztanárok a műemlékvédelem és a néprajz korai körténetéből*. In: *Huszka 2006*. 76–80.
- THOEMMES 1937
THOEMMES, ELISABETH: *Die Wallfahrten der Ungarn an den Rhein*. Aachen, 1937.
- TOGNER 1989
TOGNER, MILAN: *Stredoveká nástenná mal'ba v Gemeri*. Bratislava, 1989.
- TÓTH 1987
TÓTH ISTVÁN: *Ecclesia Sancti Martini in Sabaria*. Jegyzetek egy két évszázados filológiai vita margójára. *Életünk XXIV*. (1987) 167–172.
- TÖMÖRY 1931
TÖMÖRY EDITH: *Az aacheni magyar kápolna története*. Budapest, 1931.
- TÖRÖK 1980
TÖRÖK GYÖNGYI: *A Mateóci Mester művészetének problémái*. MÉ XXIX. (1980) 49–81.
- TÖRÖK 1989
TÖRÖK GYÖNGYI: *Egy 15. századi imádságoskönyv a hónapképek és a magyar szent királyok ábrázolásával*. In: *Tanulmányok a középkori magyarországi könyvkultúráról 1989*. 273–296.
- TÖRÖK 1992
TÖRÖK GYÖNGYI: *Über die Ikonographie der Monatsbilder und der Heiligen Könige von Ungarn aus einem Gebetbuch von 1432* (München, Bayerische Staatsbibliothek, CLMAE 21590). *Umění XXXX*. (1992) 352–364.
- TÖRÖK 1994
TÖRÖK JÓZSEF: *Szent Imre a történelmi kutatások világának fényében*. In: *Doctor et apostol 1994*. 199–212.
- TÖRTÉNELEM – KÉP 2000
Történelem – kép. Szemelvények múlt és művészet kapcsolatáról Magyarországon. Szerk. MIKÓ ÁRPÁD, SINKÓ KATALIN. Budapest, 2000. (A Magyar Nemzeti Galéria kiadványai 2000/3.)

- TUCKERMANN 1912
TUCKERMANN, WALTER: *Kulturelle Beziehungen Kölns und des Niederrheins zum europäischen Osten*. Jahrbuch des kölnischen Geschichtsvereins I. (1912) 25–51.
- TÜSKÉS 1984
TÜSKÉS GÁBOR: *A barokk kori szenttisztelet rétegei*. In: Történeti antropológia. Az 1983. április 18–19-én tartott tudományos ülésszak előadásai. Szerk. HOFER TAMÁS. Budapest, 1984. 138–151. (Antropológiai írások 8–10.)
- URBANEK 2004
URBANEK, REGINA: *Nagy Lajos király aacheni fogadalmi képei*. Restaurátori jelentés. In: Mariazell 2004. 308–311.
- VAJAY 1967
VAJAY SZABOLCS: *Géza nagyfejedelem és családja*. In: Székesfehérvár évszázadai 1967. I. 63–100.
- VARGYAS 1976
VARGYAS LAJOS: *A magyar népballada és Európa I.* Budapest, 1976.
- VARGHA 1907a
VARGHA DAMJÁN: *Szent Imre városa*. Műtörténeti megemlékezés. Zászlónk V. 2. sz. (1907. június 15.) 231–233.
- VARGHA 1907b
VARGHA DAMJÁN: *Van-e valamink van Szent Imréből? Ácheni zárandokutam emlékeiből*. Zászlónk VI. 2. sz. (1907. október 15.) 38–40.
- VARGHA 1931
VARGHA DAMJÁN: *Költői szépségek Szent Imre ős-legendájában*. Budapest, 1931.
- VARGHA 1933
VARGHA, DAMJÁN: *Problemi relativi a Sant' Emerico*. Roma, 1933.
- VÉGH 1983
VÉGH JÁNOS: *Egy középkori Szent Imre-ábrázolás Brüsszelben*. MÉ XXXII. (1983) 8–11.
- VESZPRÉMY 1994
VESZPRÉMY LÁSZLÓ: *Szent Imre*. In: Korai magyar történeti lexikon 1994. 281–282.
- VOGTS 1922
VOGTS, HANS: *Die Machabäerkerche in Köln, eine Kultstätte der Spätgotik*. Jahrbuch des Kölnischen Geschichtsvereins 5. (Köln, 1922.) 87–112.
- WEHLI 1986
WEHLI TÜNDE: *Az 1083-ban kanonizált szentek kultusza középkori művészetünkben*. In: Művelődéstörténeti tanulmányok 1986. 54–60.
- WEHLI 1987
WEHLI TÜNDE: *Tematikai és ikonográfiai jelenségek*. In: Magyarországi művészet 1987. 181–212.
- WEHLI 1994a
WEHLI TÜNDE: *Szent Imre herceg ábrázolása a mensolai Szent Márton templom főoltárán*. AH XXII. (1994) 26–29.
- WEHLI 1994b
WEHLI TÜNDE: *Szent István kultusza a középkori magyarországi művészetben*. In: Doctor et apostol 1994. 107–110.
- WEHLI 2002
WEHLI TÜNDE: *Szent István király ábrázolása a középkori magyarországi művészetben*. In: Szent István és az államalapítás 2002. 162–172.
- WINANDS 1987
WINANDS, KLAUS: *Zur Geschichte und Architektur des Chores und der Kapellenbauten des Aachener Münsters*. Recklinghausen, 1987.
- WOLF 1930
WOLF RÓZSI: *Szent Imre a képzőművészetben*. Budapest, 1930. (Klny. Magyar Katolikus Almanach 1930–1931. 545–556.)
- ZÁKONYI 1911
ZÁKONYI MIHÁLY: *A Buda melletti Szent-Lőrincz pálos kolostor története*. Sz XLIV. (1911) 63–65.
- ZALÁN 1927
ZALÁN MENYHÉRT: *Egy kiadatlan középkori verses officium Szent Imréről*. Pannonhalmi Szemle II. (1927) 1–8.
- ZÁVODSZKY 1904
ZÁVODSZKY LEVENTE: *A Szent István, Szent László és Kálmán korabeli törvények és zsinati határozatok forrásai*. (Függelék: a törvények szövege.) Budapest, 1904.
- ZÁVODSZKY 2002
ZÁVODSZKY LEVENTE: *A Szent István, Szent László és Kálmán korabeli törvények és zsinati határozatok forrásai*. (Függelék: a törvények szövege.) Hasonmás kiadás. Előszó: ÉRSZEGI GÉZA. Pápa, 2002.
- ZSIGMOND 1987
ZSIGMOND: *Művészet Zsigmond király korában 1387–1437*. Szerk. BEKE LÁSZLÓ, MAROSI ERNŐ, WEHLI TÜNDE. I. Tanulmányok. II. Katalógus. Budapest, 1987.

Személynévmutató a tanulmányokhoz

- A
- Aba Sámuel magyar király 73
 Aba-Novák Vilmos 160, 161, 165, 170, 171, 173, 174
 Aczél László Zsongor 193, 196
 Adalbert, Szent 6, 50, 64, 67, 68, 79, 87, 102, 105, 109, 110, 124, 133
 Ádám 24, 81, 103, 182
 Adami, Giacomo 133
 Ágnes, Habsburg királyné 77, 84, 87
 Ágnes, Prágai Szent 85
 Ágnes, Szent 69
 Ágoston, Szent 64, 86
 Alajos, Gonzaga Szent 12
 Alfonso Viliega 111
 Amerik 135
 Álmos herceg 18
 Aloisio (Luigi) Sincero 158,
 András herceg 76, 82, 89
 András, I. magyar király 17, 76, 84
 András, II, magyar király 76, 84
 András, III, magyar király 76, 84
 András, Remete Szent 125
 Andreä, Karl 121
 Angyal Dávid 147
 Anjou (I.) Károly 74, 84, 85
 Anna, Szent 10, 64, 67, 69, 105, 114, 138, 156, 161, 166, 172
 Antal, Páduai Szent 115
 Apa bán 35, 36
 Apollónia, Szent 99, 101
 Aradi Zsolt 149
 Árkay Aladár 165
 Árkay Bertalan 165
 Árpád magyar fejedelem 17
 Asztrik apát 132
 Aventinus 21, 23
- B
- Babits Mihály 87, 146
 Bajazid, II, szultán 105
 Baka János 57, 63
 Balea zsupán 96
 Bálint Sándor 12, 68, 69
 Balsay István 194, 195, 196
 Bánáti Sverák József 170, 172, 175
 Bánovszky Miklós 160
 Barankovics István 149
 Baronio, Cesare bíboros 109, 111
 Bartos György 43, 199
 Basilides Sándor 160
 Baszileosz II, görög császár 100
 Bátori András 78, 80
 Batthyány (III.) Imréné Majláth Erzsébet 113
 Batthyány Károly 67
 Batthyány-Strattmann László, Boldog 147
 Beatrice d'Este 84
 Beatrice d'Aragona 102
 Beckerath, Moritz von 121
 Bejczy Gyula 193
 Beke László 14, 87, 149
 Békefi Remig 186
 Béla, I, magyar király 17,
 Béla, III, magyar király 63, 75, 135, 140,
 Béla, IV, magyar király 73, 74, 75, 78, 81, 84, 122,
- Bellosi, Luciano 78
 Belting, Hans 69, 70, 182
 Benedek, Nursiai Szent 10, 49, 136
 Benedek, XVI, pápa 5
 Berán Lajos 156
 Bereck, Szent 90
 Berendi Bak Gáspár 99
 Bernát, Clairvaux-i Szent 76, 186
 Bernolák Nándor 149
 Bernward von Hildesheim, püspök 28
 Bertényi Iván 141, 198
 Bethlen István 44, 146, 151
 Beujei, Anne de 104
 Biczó Piroska 37
 Bidenharter, Tobias 110
 Bitter Illés 146, 186, 187
 Boccaccio 84
 Boda Zsuzsanna 11, 105
 Boleszláv I. (Vitéz) 5
 Bolland, Jean (Johan van Bolland) 110
 Bollók János 12, 23, 28, 29, 49, 81, 95
 Borsos Miklós 179, 180
 Bory Jenő 170, 191, 199
 Borzay Szuchy Ferenc 170
 Bozóki Mihály 59, 62, 65
 Breyer István 159, 173
 Brezina Károly 14
 Breznay Béla 145
 Brisits Frigyes 186, 190
 Brodszky Sándor 127
 Bucher Xavér Ferenc 113, 114
 Bunyitay Vince 80, 82, 98
 Burckhardt, Jakob 199, 200
 Buzási Enikő 11
- C
- Camões, Luís de 22, 23
 Casorati, Felice 172
 Cavalcantibus, Aldobrandinus de 86
 Cavallini, Pietro 77, 87
 Cillei Ulrik 101
 Cimbál, Johann Ignaz 113, 115, 133
 Clemencia, Habsburg királyné 84
 Contractus, Hermannus 56
 Corvin János 103
 Couven, Johann Joseph 67
 Czobor Béla 87, 134, 135, 137, 141, 164
- Cs
- Császka György 99
 Csáth Géza 146
 Csernoch János hercegprímás 160, 165, 166, 175
 Csernus Sándor 104
 Csitáry G. Emil 191, 196
- D
- Dallos Hanna 169
 Damián János 145
 Dante Alighieri 84, 87
 Dávid király 25
- Décsei Géza 165, 174
 Deéd Dex Ferenc 160
 Demeter, Szent 90
 Dercsényi Dezső 116, 200
 Diósy Antal 176
 Divald Kornél 99, 100, 103, 105, 116, 134, 168
 Dizmász 104
 D_ugosz, Jan 100, 103
 Dobszay László 49, 52, 63, 64, 65, 81
 Domonkos, Szent 19, 48
 Donner, Georg Raphael 115
 Dorffmeister István József 113
 Döry Ferenc 22, 23
 Dragomir, Silviu 96
 Dudits Andor 136
 Dulánszky Nándor 120, 124, 125
- E, É
- Eckhardt Sándor 147
 Éder Gyula 170
 Endre, I. *ld.* András, I, magyar király
 Engelbert, Szent 69
 Erdélyi László 150, 175
 Erdey Dezső 33, 171, 172
 Erzsébet, Árpád-házi Szent 9, 10, 34, 82, 84, 85, 99, 109, 135, 170, 177
 Erzsébet, _okietek magyar királyné 79
 Erzsébet, Portugáliai Szent 78
 Esterházy Imre 11, 113, 115
 Esterházy Pál 11, 113
 Euszebiosz,
 Caesariai Szent 89, 92
- F
- Fajt, Jiří 103
 Faludi Ferenc 116
 Farkas Imre 113
 Farkas Lajos 149
 Fáy Dezső 168, 169
 Ferdinánd, I, aragón király 101
 Ferdinánd, III, német-római császár és magyar király 110, 124
 Ferenc József 126, 127, 129, 140, 150, 185
 Ferenc,
 Assisi Szent 78, 85, 89, 160
 Fieber Henrik 166, 175
 Fischer-Colbrie Ágost 149
 Foerk Ernő 166
 Forgách (II.) Zsigmond nádor 110
 Forgách Ferenc 110
 Fossati, David Antonio 133
 Fraknói Vilmos 86, 87, 103, 104, 113
 Frigyes, I. (Stauf), (Barbarossa) német-római császár 75
 Frigyes, III, német-római császár 101, 102, 104, 105
 Fulco 18
 Fülöp, (Merész) francia király 101, 104
- G
- Galavics Géza 14, 111, 116, 136, 174
 Galla Ferenc 111, 147
 Galli Bibiena, Antonio 113, 116
 Galliard, Antonio Gottlieb 115
 Garas Klára 112, 116
 Gáspár Jenő 168, 175
 Gasparri, Pietro 159
 Gautier, Théophile 140
 Gazotti (Kazotić) Ágoston 78, 82
 Gellért, Szent, püspök 6, 11, 12, 29, 33, 35, 36, 50, 79, 110, 132, 139, 154, 162, 169, 170, 171, 174, 176, 178, 181, 186, 187, 190, 191
 Genthon István 87, 88, 165, 166
 Gentile da Montefiore 78, 82, 85
 Gerevich Tibor 82, 87, 88, 91, 100, 103, 104, 116, 137, 155, 160, 161, 164, 165, 166, 167, 170, 172, 174, 175, 200
 Gergely, I, (Nagy Szent), pápa 84
 Gergely, VII, pápa 92
 Gertrudis királyné 33
 Gervers-Molnár Vera 34, 36
 Gévay-Wolff Nándor 149
 Géza nagyfejedelem 23, 194, 195
 Géza, II, magyar király 35
 Ghirlandaio, Domenico 139, 141
 Gisela Louise Marie főhercegnő 126
 Gizella, Boldog, magyar királyné, Szent Imre édesanyja 10, 17, 18, 20, 21, 23, 93, 94, 114, 115, 119, 120, 126, 127, 128, 129, 130, 139, 141, 156, 162, 171, 176, 178, 180
 Glattfelder Gyula 145, 147, 148, 150, 151, 159, 185, 186, 187, 190
 Gode Lajos 115
 Goethe, Johann Wolfgang 138
 Goszleth Lajos 167
 Gröss János 127
 Gröss József 159
 Günther herceg 9, 182
- Gy
- Gyárfás Elemér 149, 150
 Györfly György 22, 23, 29, 70, 90, 91, 95, 103, 116
 György, Szent 33, 34, 36, 57, 89, 92, 97, 101, 122
- H
- Hahn István 198
 Hajnal István 149
 Haller Péterné Pécsi Erzsébet 114
 Hamvas Endre 175
 Hanauer Á. István 149, 151, 190
 Háromkirályok 68, 69, 75, 176, 177
 Hartmann József 113
 Hartvik püspök 22, 24, 29, 37, 44, 73, 86, 93, 94, 95
 Hauszmann Alajos 127
 Hazay Samu 147
 Heinrich, II. *ld.* Henrik, II. (Szent), német római császár

- Heinsch, Johann Georg 115
 Heintz Henrik 160, 162, 169, 170, 172, 175
 Heiss, Elias Christoph 112, 114
 Helbing Ferenc 176
 Henrik, I, bajor herceg 17
 Henrik, I. (Madarász), keleti frank király 17
 Henrik, II. (Civakodó), bajor herceg 17
 Henrik, II. (Szent), német római császár 17, 20, 125, 128
 Henrik, VII. (Luxemburgi), német-római császár 102
 Henszlmann Imre 42, 135
 Henter Ferenc 114
 Herkély Tibor 146
 Hevenes Gábor 111, 114
 Hoffmann Edith 70, 88
 Hoffmann, Johann Jakob 114, 116
 Hóman Bálint 22, 23, 147, 159, 173, 176
 Horthy Miklós 173, 185, 187
 Horthy Miklósné
 Purgly Magdolna 155, 157
 Horváth Cyrill 88, 91
 Horváth Henrik 105
 Horváth János 82
 Hradzsky József 99, 103, 105
 Huber, Johann Paul 115
 Hubert püspök 10
 Hunyadi János 101, 105, 123
 Hunyadi László 102, 103
 Huszár Károly 147, 158, 161, 163, 167, 173, 175
 Huszka József 134, 137
 Hyngeller János 112
- I
- Illés Eszter 14
 Ilyés András 110
 Ipolyi Arnold 10, 73, 75, 80, 131, 132, 134, 135, 136, 137, 140, 141
 Ispánki József 171
 Istókovits Kálmán 160
 István, (Utószülött, Poszthumus) herceg, III. András apja 76, 84
 István, I. (Szent) magyar király 6, 7, 10, 11, 18, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 27, 28, 29, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 44, 47, 50, 52, 55, 56, 58, 64, 66, 67, 68, 69, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 99, 100, 101, 102, 103, 105, 109, 110, 111, 112, 114, 115, 116, 119, 122, 128, 129, 132, 133, 134, 135, 136, 139, 140, 141, 145, 146, 148, 152, 154, 155, 156, 157, 160, 161, 162, 163, 167, 168, 170, 171, 172, 174, 175, 176, 177, 179, 180, 185, 187, 191, 192, 193, 194, 195, 197, 200
 István, (Szent) protomártír 89
 István, V. magyar király 33, 74, 75, 78, 84
 Izidor, Sevillai Szent 280
- J
- Jacobus de Voragine 86, 94
 Jajczay János 165, 166, 174
 Jakab, Szent, idősebb 89, 90
 János, Alamizsnás Szent 11, 68, 105, 109
 János, Evangelista Szent 77, 132
 János, Kapisztrán Szent 33, 121, 123
 János, Keresztelő Szent 64, 67, 89, 139, 171, 175, 179, 180
 János, XXIII, pápa, Giuseppe Roncalli 174
 Jaschik Álmos 168
 Jeges Ernő 160, 170, 172, 173, 174, 175
 Jókai Mór 135
 Jolánta 78
 Jósvay Gábor 57, 63, 65
 József, Kalazanci Szent 11
 Juhász Gyula 146
- K
- Kájoni János 57, 58, 62
 Kákay Szabó György 160, 170
 Káldi György 110
 Kálmán, (Könyves), magyar király 73, 81, 92, 105, 134
 Kalmár Ödön 188
 Karácsonyi János 22, 23, 82
 Karafiáth Jenő 147
 Karl Lajos 88, 91
 Károly (Merész) burgundi herceg 104
 Károly I. (Nagy), császár 66, 67, 69, 75, 81, 156
 Károly János 23, 112, 116
 Károly Róbert *ld.* Károly, I. (Anjou) magyar király
 Károly, I. (Anjou), magyar király (Károly Róbert) 78, 79, 80, 82, 85, 88, 90, 102, 105
 Károly, II. (Sánta), nápolyi király 77
 Kaszap István 12
 Katalin, Alexandriai Szent 68
 Katona István 10
 Kelemen Krizosztom 159
 Kelemen, VI, pápa 79, 82
 Kelemen, XI, pápa 114
 Keleti Gusztáv 127, 130
 Kerny Terézia 70, 81, 87, 103, 104, 105, 141, 177, 197
 Kersch Ferenc 57
 Kézai Simon 74, 81, 95
 Kisberk Imre 193
 Kisfaludi Strobl Zsigmond 170, 171, 187, 188
 Kiss Melinda 136
 Klebelsberg Kunó 164, 175, 186
 Klieber, Josef 136
 Knapp Éva 135
 Koch Henrik 127
 Koháry István 114, 116
 Koller József 124, 125
 Komárik István 145
 Konrád 83, 84, 90, 92, 94
 Konrád Ignác 179
 Konrád, II, német-római császár 21, 83
 Konstancia 78
 Kopp Jenő 165, 166
 Korényi János 179
 Korényi Kinga 179
 Kosztolányi Dezső 146, 168, 175
- Kotsis Iván 165
 Koudela Géza 163
 Kovács Éva 80, 82, 87, 101, 104, 105, 141
 Kovács Kiss Gyula 179
 Kovács Péter 103
 Kovalovszky Márta 105, 193
 Körmendy Nándor 171
 Körösfői Kriesch Aladár 170
 Kralovánszky Alán 36, 37, 193, 196
 Krasznai Lajos 171
 Krausz Imre és János festők 131
 Kristó Gyula 23, 81, 95, 105
 Krisztus 5, 7, 24, 25, 29, 57, 67, 69, 77, 79, 94, 100, 101, 103, 123, 125, 138, 145, 159, 169, 173, 178
 Kruesz Krizosztom 132, 133, 134, 136, 137
 Kumorovitz Lajos Bernát 79, 82
 Kun László *ld.* László, IV. (Kun) magyar király
 Kunigunda, Szent 67, 69, 78
 Kuthassy János 100
 Kühár Flóris Ferenc 166
- L
- Lafite, Ernst 113
 Lajos, I. (Nagy), magyar király 10, 56, 67, 80, 85
 Lajos, II, magyar király
 Lajos, IX. (Szent) francia király 99, 101
 Lajos, Toulouse-i Szent 77, 79, 85, 99
 Lakatos Géza 146
 Láng Adolf 127
 Laskai Osvát 20
 Laszkaridesz (Laszkarisz) Mária 74
 László, I. (Szent), magyar király 9, 10, 18, 29, 33, 34, 35, 36, 50, 52, 55, 64, 66, 67, 68, 69, 70, 73, 74, 75, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 90, 91, 92, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100, 101, 102, 103, 105, 109, 111, 122, 131, 132, 133, 134, 135, 137, 150, 157, 161, 162, 172, 173, 177
 László, IV. (Kun) magyar király 81, 84, 136
 Lauretano, Michele 86
 Lázói János 86
 Léderer Tamás 180
 Légrády Sándor 176
 Lepold Antal 165, 174, 175
 Lermontov, Mihail 138
 Leszkovszky György 134, 166, 170, 175
 Levárdy Ferenc 78, 87, 88, 89, 91, 136, 182
 Levente herceg 17
 Ligeti Antal 127
 Lotz Károly 12, 138, 140, 160
 Lukcsics Pál 88, 91
 Lux Elek 191, 192, 194, 196
 Lux Kálmán 166
 Luxemburgi (VII.) Henrik császár 102
- M
- Madách Imre 138
 Maffei, Giovanni Pietro 111
 Majláth Gusztáv Károly 149
 Makk Ferenc 23
 Makkabeusok 69
 Makói Juhász István 113
 Margit, Antiochiai Szent 99
 Margit, Árpád-házi Szent (korábban Boldog) 18, 22, 33, 34, 35, 36, 47, 48, 64, 74, 81, 86, 109, 122, 148, 161, 162, 187
 Mária burgundiai hercegnő 105
 Maria d'Ungheria *ld.* Mária, (Magyarországi) nápolyi királynő
 Mária Magdolna 64, 89, 90
 Mária Terézia 67, 113, 115, 116, 199
 Mária, (Magyarországi) nápolyi királynő 77, 78, 79, 84, 85, 87
 Mária, Habsburg, magyar királyné 115
 Mária, Laszkaridesz (Laszkarisz), III. Béla felesége 74
 Marnavics Tomkó László (Ivan Tomko Mrnavić) boszniai püspök 110
 Marosi Ernő 69, 75, 80, 81, 82, 87, 95, 104, 105, 116
 Martell Károly 84
 Martini, Simone 78, 82, 85, 87
 Márton és György (kolozsvári) szobrászok 97
 Márton Lajos 12, 168, 169, 176
 Márton, Szent 10, 11, 48, 64, 78, 82, 85, 90, 92, 99, 101, 102, 105, 109, 110, 113, 115, 136
 Maternus 69
 Mattias Rader 110
 Mattioni Eszter 165
 Mátyás, I. (Hunyadi), magyar király 12, 99, 101, 102, 103, 104, 105, 134, 175
 Maulbertsch, Franz Anton 113
 Medveczky Jenő 167, 173
 Medvez Gyula 112, 170, 174
 Mertz 68
 Mertz, Helias 68
 Meszlényi János 180, 193, 194
 Mezey László 19, 81, 95
 Mieszko lengyel fejedelem 22
 Mihalik Sándor 35, 36
 Mihály, Dukász bizánci császár 140
 Mihály, Szent 69, 101, 132, 133
 Miklós, III, pápa 74
 Miklós, Szent 11, 64, 68, 79, 86, 114
 Miklós, V, pápa 86
 Mikó Árpád 135, 200
 Mindszenty József hercegprímás 162, 174
 Mojzer Miklós 11
 Molnár Ernő 166, 167
 Molnár Tibor 192, 196
 Molnár-C. Pál 160, 168, 169, 172, 174
 Mór (Boldog), bencés szerzetes és pécsi püspök 89, 90, 92, 93, 121, 122, 123, 124, 125, 132, 133, 134, 136, 139, 162, 179
 Moravcsik Gyula 22, 23
 Moretti, Josef 67
 Moser, Joseph 115
 Mőlk, Joseph Adam 113
 Myskovszky Viktor 131, 133, 135, 136

- N
- Nádasdy Ferenc 11
 Nagy Sándor 104, 170, 175
 Náray György 57
 Négyesy László 146
 Nehring, Karl 104
 Nekksei Demeter 78
 Neri, Giovanni Jacomo de 86
 Nicolaus von Verdun 75
 Novák Krizosztom János 133
- Ny
- Nyisztor Zoltán 149
- O
- Ohmann Béla 171, 173, 195
 Oláh család 11
 Onódi Béla 175
 Oppi, Ubaldo 172
 Orsolya, Szent 67, 68, 69, 99, 105
 Orsolya, Szent 82, 99, 105
 Orsovai Fülöp 186
 Ottó, (Orseolo),
 velencei doge 17, 21
 Ottó, I. (Nagy),
 német-római császár 17
 Ottó, II, német-római császár 17
 Ottó, III. német-római császár 17
 Ottó, Szent Imre testvére 17
- P
- Pacelli, Eugenio 160
 Padányi Bíró Márton 114, 115
 Pál István 149
 Pál, II, pápa 101, 104
 Pál, Remete Szent 109
 Pál, VI, pápa,
 Giovanni Battista Montini 174
 Pálffy Sándor 145
 Palka József 180
 Palko, Franz Xaver Karl 114
 Pándy Lajos 170, 171, 175
 Pataki Gábor 14, 175
 Patay Pál 154, 156
 Pater Ulldrick 114
 Patkó Károly 160
 Pattantyús-Abrahám Imre 149
 Pauler Gyula 23, 135
 Paur Iván 132
 Pázmány Péter 10, 82, 103, 110,
 111, 146, 157
 Péter András 88
 Péter, I. (Orseolo)
 magyar király 73, 83
 Péter, Szent mártír 76
 Péter, Szent, apostol 64, 80, 83,
 84, 86, 120, 121, 134, 161, 178
 Petondi von Mannheim 67
 Pfeffer, Johann Andreas 114
 Piacenzai Jakab 79
 Pilátus 99, 101
 Pituk József Viktorián 180
 Pius X. (Szent) pápa 159
 Pius, II, pápa 101, 103, 104
 Pius, XI, pápa 158, 159, 161, 162,
 165, 166, 174, 186
 Pius, XII, pápa 159
 Plailly, Christoph de 104
 Pomarancio 86
 Poncelet, Albert 88
 Pór Antal 68
- Poszler Györgyi 99, 135
 Pray György 10, 12, 20, 112,
 197, 200
 Prohászka Ottokár 12, 152, 153,
 162, 174
 Prokop Péter 86, 87
 Pulszky Ferenc 127, 128
 Pulszky Károly 70, 137, 140
 Purgly Magdolna 155
- R
- Rader, Mattias 110
 Ransano, Pietro 22
 Ranschburg Pál 147
 Rauscher Lajos 127, 130
 Remigius 90
 Ramsey Jenő 160
 René d'Anjou 101, 104
 Révay József 168, 175
 Révay Péter 110, 140
 Ribadeneyra, Pedro de 110
 Ripka Ferenc 149, 156
 Róbert, (Bölcs), nápolyi király 85
 Rogier van der Weyden 99, 101
 Rókus, Szent 102
 Rómer Flóris 105, 131, 134, 136
 Roskovics Ignác 12, 160, 167
 Rosweyde, Heribert 109
 Róth Miksa 134
 Rozgonyi László 170
 Rumpersfeldeni Rumpel
 Emmánuel 114
 Ruprich Károly 99
 Ruskin, John 197, 200
- S
- Sadeler, Raphael 113, 114
 Sajghó Márton 133
 Salamon izraeli király 81
 Sambach, Caspar Franz 112, 114
 Sarolt, Géza nagyfejedelem
 felesége 17, 86
 Schaller István 114, 133
 Schandl Károly 148, 149
 Schmidl Ferenc 196
 Schmidt József Ferenc 114
 Schmidt, Friedrich von
 építész 120
 Schoen Arnold 167, 175
 Scholtz Róbert 138
 Schott, Johann Sigismund 114
 Schreiber, Georg 66, 68, 69, 70
 Schrott, Andreas 133, 136
 Schulek Frigyes 138
 Schulek János 175
 Schütz Antal 153
 Schwartz Elemér 176, 177
 Scitovszky János 138
 Serédi Jusztinián 155, 156, 159,
 160, 161, 166, 172, 174, 176, 187
 Shvoy Lajos 149, 159, 166
 Sík Sándor 12, 63, 187
 Silviu Dragomir 96, 98
 Sincero, Aloisio (Luigi)
 bíboros 158
 Sinkó Ferenc 111
 Smohay András 197, 200
 Smohay Péter 14
 Solt Béla 150
 Somogyi Antal 165, 174, 182
 Steindl Imre 127
 Steiner della Pietra Rudolf 115
 Steiner Fülöp 115, 145
 Stock János 99
- Storno Ferenc, idősebb 12, 105,
 132, 133, 134, 135, 136
 Storno Ferenc, ifjabb 12, 134, 140
 Storno Kálmán 134
 Sträter, Johann 187
 Surlius, Laurentius 109
 Svindt Ferenc 177
- Sz
- Szabó Zoltán 36, 37
 Szakács Béla Zsolt 78, 87, 88, 91,
 95, 174
 Szalay László 135
 Szaniszló, Szent 79, 90
 Szántai Lukács 80
 Szántó (Arator) István 86, 87
 Szápáry II. László 145
 Szappancsy Márton 113
 Szász Károly 129, 130
 Széchényi Ferenc 112, 114
 Széchenyi Miklós 175
 Székely Bertalan 119, 120, 121,
 125, 128, 130, 138, 139, 140, 160,
 167, 170
 Székely János Jenő 194, 195, 196
 Szelestei Nagy László 11
 Szent Királyok 10, 67, 69, 70, 73,
 74, 75, 76, 79, 80, 86, 89, 94, 96,
 97, 98, 102, 103, 105, 109, 116, 131,
 132, 135, 137, 181
 Szentesi Edit 104
 Szentháromság 11, 66, 115, 116,
 154, 162, 171
 Szentiványi Gyula 166
 Szentlélek 77
 Szerdahelyi Márk 136
 Szilárdfy Zoltán 11, 103, 112, 116,
 135, 136, 179
 Szilveszter, I.
 (Szent) pápa 64, 89
 Szilveszter, II, pápa 86, 140
 Szkalnitzky Antal 127, 130
 Szkhárosi Horváth András 57
 Szlezák László 155, 156, 157
 Szlezák Rafael 156
 Szmrecsányi Lajos 166
 Szoszna Demeter 56, 58, 65
 Szöllőssy Ágnes 9, 178
 Szőnyi István 160, 165, 171, 173
 Szőnyi Ottó 164, 165, 166, 167
 Szűz Mária 18, 34, 69, 74, 76, 78,
 80, 81, 84, 89, 100, 101, 102, 112,
 113, 134, 137, 139, 159, 172, 173
 Szűz Mária, Boldogságos 67, 79
 Szviridov,
 Vlagyimir Petrovics 150
- T
- Takács Nándor 195
 Taksony 17
 Tarczai György
 (Divald Kornél) 67, 134, 168
 Tárkányi Béla 57, 58, 63
 Telegdi Csanád 78, 82
 Telepy Károly 127
 Thaly Kálmán 135
 Than Mór 128, 129
 Thancmar 28
 Thoemmes, Elisabeth 66, 69, 70
 Tormay Cécile 168
 Tóth K. János 86, 87
 Tóth Sándor 198
 Tóth Sarolta 12, 3
 Tóth Tihamér 146, 147, 149
- Tömöry Edith 66, 67
 Török Gyöngyi 12, 68, 70, 91, 103
 Török József 12, 47, 63, 81, 90,
 91, 103, 116
 Trefort Ágoston 120, 125
- U
- Ugron Gábor 147
 Ujfalussy Ottó 199
 Ulászló, II, magyar király 44, 52,
 53, 55, 61, 67, 133
 Ungváry Sándor 187
 Unrest, Jakob 20, 23
 Utószülött István 84
- V
- Vajay Szabolcs 22, 23
 Varga Ferenc 171, 172
 Vásárhelyi Gergely 110
 Vásári Miklós 78, 85
 Vazul 17
 Vazul 93, 94, 177
 Végh Gusztáv 169, 170
 Velics László 175
 Vencel, Szent 69, 79
 Viski János 170
 Vitéz Boleszláv 5
 Vitéz János 104
 Vogl Gergely 114
 Vukov János 158, 162, 174
- W
- Wagenschön, Franz Xaver 114
 Wälder Gyula 166, 167, 171, 172,
 186, 188
 Walser Ferenc 154, 156
 Wehli Tünde 74, 76, 81, 82, 87,
 91, 92, 103, 104, 105, 177
 Weichinger Andor 171
 Weisz Bernát 127
 Werner strasbourggi püspök 200
 Wertner Mór 22, 23
 Wittelsbach Ottó 102
 Wolkenberg Alajos 147, 148, 174
- Z
- Zatti, Uberto di Amerigo 86
 Zichy Aladár 148
 Zichy Ferenc 138
 Zichy János 145, 148
 Zichy Jenő 138, 139, 140
 Zichy Mihály 12, 130, 134, 136,
 138, 140, 141
 Zichy Nándor 145, 147, 148, 151
 Zolta 17
- Zs
- Zsigmond (Luxemburgi)
 német-római császár, magyar
 és cseh király 86, 87, 100
 Zsoldos Attila 17, 20, 23

Helységnévmutató a tanulmányokhoz

<p>A</p> <p>Aachen 66, 67, 69, 81, 187 Arad (ma Arad, Románia) 11, 72, 149 Assisi 10, 36, 72, 76, 78, 82, 85, 87, 89, 195 Augsburg 70, 110, 141</p> <p>B</p> <p>Banská Bystrica <i>ld.</i> Besztercebánya Banská Štiavnica <i>ld.</i> Selmecebánya Bardejov <i>ld.</i> Bártfa Bártfa (ma Bardejov, Szlovákia) 135 Bécs (Wien) 60, 62, 81, 87, 92, 102, 103, 104, 130, 141 Bécsújhely (Wiener Neustadt) 95, 100, 102, 103, 105 Bélapátfalva 113, 186 Beregovo <i>ld.</i> Beregszász Beregszász (ma Beregovo, Ukrajna) 79, 82 Berkeley 91 Bern 77, 87 Beszterce (ma Bistrița, Románia) 101 Besztercebánya (ma Banská Bystrica, Szlovákia) 137 Bihar (ma Biharia, Románia) 36, 98 Biharia <i>ld.</i> Bihar Bistrița <i>ld.</i> Beszterce Bordos (ma Bordoșiu, Románia) 114 Bordoșiu <i>ld.</i> Bordos Buda 35, 36, 61, 82, 84, 130, 135, 137, 146, 150, 154, 155, 185, 187 Budapest 11, 12, 23, 34, 35, 36, 44, 52, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 70, 79, 80, 81, 82, 87, 91, 92, 95, 98, 103, 104, 105, 111, 116, 119, 120, 125, 130, 135, 136, 137, 140, 141 Budapest–Újlak 11 Budavár 11, 134, 135, 136, 138, 139, 140, 175</p> <p>C</p> <p>Čečejevce <i>ld.</i> Csécs Celldömölk 114 Chimindia <i>ld.</i> Kéménd Città del Vaticano 60, 62, 87, 92, 104 Cluj <i>ld.</i> Kolozsvár Crișcior <i>ld.</i> Kristyór</p> <p>Cs</p> <p>Csécs (ma Čečejevce, Szlovákia) 80 Cserkút 80 Csíksomlyó (ma Șumuleu Ciuc, Románia) 58 Csorna 171 Csütörtökhegy (ma Spišský Štvrtok, Szlovákia) 137 Częstochowa</p>	<p>D</p> <p>Deáki (ma Diakovce, Szlovákia) 137 Delehovec 11 Diakovce <i>ld.</i> Deáki Diósd 36 Düren 67</p> <p>E</p> <p>Eger 57, 58, 61, 136, 157 Eperjes (ma Presov, Szlovákia) 11, 114 Ercsi 137, 180 Erdőfüle 80 Érsekújvár (ma Nové Zámky, Szlovákia) 4 Esztergom 51, 52, 53, 57, 60, 61, 62, 63, 74, 81, 87, 103, 104, 173, 174, 175</p> <p>F</p> <p>Fehérvár 20, 23, 116, 152, 177, 194, 196, 197, 200 Firenze 85, 86, 87, 92, 105, 165, 182 Fizeșu Gherlii <i>ld.</i> Ördöngősfüzes Forchtenstein <i>ld.</i> Fraknó Fraknó (ma Forchtenstein, Ausztria) 110 Fűzfő 170</p> <p>G, Gy</p> <p>Garamszentbenedek (Honsky Benadik, Szlovákia) 137 Gelence (ma Gheliința, Románia) 113 Gheliința <i>ld.</i> Gelence Gheorgheni <i>ld.</i> Gyergyó Gödöllő 127, 129, 165, 170, 175 Graz 81, 91, 141 Gyergyó (ma Gheorgheni, Románia) 56, 61, 63 Győr 61, 62, 165, 171, 172, 173, 179, 180 Győr-Nádorváros 179, 180</p> <p>H</p> <p>Honsky Benadik <i>ld.</i> Garamszentbenedek Hunedoara <i>ld.</i> Vajdahunyad Huszt (ma Huszt, Ukrajna) 131</p> <p>J</p> <p>Jászszentandrás 174 Jeruzsálem 83</p>	<p>K</p> <p>Kalocsa 51, 60 Kamaraerdő 35 Kána 33, 35, 36, 123 Kapitula 62 Kapronca (ma Koprivnica, Horvátország) 11 Kassa (ma Košice, Szlovákia) 61, 80 Kelenföld 185, 186, 187 Kéménd (ma Chimindia, Románia) 98 Késmárk (ma Kežmarok, Szlovákia) 104 Kežmarok <i>ld.</i> Késmárk Kis Lengyelország 10 Kisszeben (ma Sabinov, Szlovákia) 131 Klagenfurt 100 Köln 67, 68, 69, 70, 75, 104, 141 Kolozsvár (ma Cluj, Románia) 61, 65, 98, 137, 151, 173 Komárom 157, 200 Königsfelden Köny 114 Koprivnica <i>ld.</i> Kapronca Körmöcbánya (ma Kremnica, Szlovákia) 137 Kornelímünster 67 Košice <i>ld.</i> Kassa Kőszeg 113 Krakkó (Kraków) 5, 90 Kraków <i>ld.</i> Krakkó Kremnica <i>ld.</i> Körmöcbánya Kremsmünster 9 Kristyór (ma Crișcior, Románia) 96, 97, 98 Krisztinaváros 185 Kutina 11</p> <p>L</p> <p>Lágymányos 185, 186, 187 Levoča <i>ld.</i> Lőcse Lőcse (ma Levoča, Szlovákia) 103, 136, 137 Loretó 109 Lysa Góra 13, 22, 100, 115</p> <p>M</p> <p>Maastricht 67 Magyarremete (ma Remetea, Románia) 134 Majk 114 Margitsziget 34, 81 Máriabesnyő 127 Mariazell 67, 69, 109, 112 Marosvásárhely (ma Târgu Mureș, Románia) 116 Martin <i>ld.</i> Túrócszentmárton Mateóc (ma Mateovce, Szlovákia) 92, 113 Mateovce <i>ld.</i> Mateóc Mezőtelegd (ma Tileagd, Románia) 98 Milánó 165 Miszla 79 Monza 165 München 81, 103, 130, 141, 182</p>	<p>N</p> <p>Nagyréde 11 Nagyszombat 103 Nagyótlak (ma Selo, Szlovénia) 139 Nagyvárad (ma Oradea, Románia) 36, 97, 175 Nápoly 21, 79, 87 New York 60, 62, 88, 91, 104 Nizza 140 Nové Zámky <i>ld.</i> Érsekújvár</p> <p>O, Ó, Ö</p> <p>Óbuda 82, 185 Ófalva 103 Oradea <i>ld.</i> Nagyvárad Óraljابدogfalva (ma Sântămăria-Orlea, Románia) 98, 136 Orawka 114 Ördöngősfüzes (ma Fizeșu Gherlii, Románia) 80</p> <p>P</p> <p>Padova 82, 85 Pannonhalma 10, 48, 65, 133, 136, 137, 174 Párizs 88, 156, 165 Passau 70, 115, 141, 156 Pécs 61, 65, 122, 123, 125 Pest 41, 82, 105, 120, 126, 127, 128, 129, 130, 135, 149, 155, 175, 180, 185 Pozsony (ma Bratislava, Szlovákia) 56, 60, 61, 116, 135, 182, 185 Prága 69, 72, 81, 85, 174 Presov <i>ld.</i> Eperjes Pusztaszabolcs 137</p> <p>R</p> <p>Ráckeve 81, 180 Rákospalota 150 Rátka 156 Rattersdorf <i>ld.</i> Rótfalva Ravenna 84 Remetea <i>ld.</i> Magyarremete Ribice (ma Ribița, Románia) 96, 98 Ribița <i>ld.</i> Ribice Rimajánosi (ma Rimavské Janovce, Szlovákia) 137 Rimavské Janovce <i>ld.</i> Rimajánosi Róma 85, 86, 87, 165, 174, 182 Rótfalva (ma Rattersdorf, Ausztria) 136 Rózsadomb 185</p>
--	--	---	--

<p>S</p> <p>Sabinov <i>ld.</i> Kisszeben Saint-Maximin 90 Sântămăria-Orlea <i>ld.</i> Őraljboldogfalva Sárospatak 33, 34, 36 Selmecbánya (ma Banská Štiavnica, Szlovákia) 150 Selo <i>ld.</i> Nagytótlak Somogyvár 35, 36, 87 Sopron 60, 62, 105, 133, 136, 137 Sopronbánfalva 136 South Bend 86 Spišská Kapitula <i>ld.</i> Szepeshely Spišský Štvrtok <i>ld.</i> Csütörtökhely Strassburg 87 Şumuleu Ciuc <i>ld.</i> Csíksomlyó Święty Krzyż 13, 100, 115</p>	<p>Sz</p> <p>Szabolcs 11, 22, 23, 34, 36, 70, 72, 114 Szeged 23, 36, 81, 87, 104, 116, 141, 151, 190 Székesfehérvár 5, 8, 10, 14, 19, 23, 34, 36, 48, 82, 102, 112, 116, 152, 177, 191, 192, 194, 195, 196, 200 Szentendre 175 Szentimréváros 171, 185, 186, 187, 188, 189, 190 Szentpétervár 88 Szepeshely (ma Spišská Kapitula, Szlovákia) 103, 105, 137 Szigetszentmiklós 180 Szombathely 10</p> <p>T</p> <p>Tabán 185 Târgu Mureş <i>ld.</i> Marosvásárhely Tileagd <i>ld.</i> Mezőtelegd Tótlak 133, 136 Tótlak <i>ld.</i> Nagytótlak Trenčín <i>ld.</i> Trencsén Trencsén (ma Trenčín, Szlovákia) 115 Trier 67 Túrócszentmárton (ma Martin, Szlovákia) 137</p>	<p>Ú</p> <p>Újlak 11, 185</p> <p>V</p> <p>Vác 59 Vajdahunyad (ma Hunedoara, Románia) 136 Várad 60, 61, 97, 102 Várad <i>ld.</i> Nagyvárad Városmajor 161, 165, 174 Varsó 165 Vatikán (Città del Vaticano) 83, 165 Velemér 131, 136 Velence 21, 65, 77, 85, 182, 197 Veszprém 20, 23, 113, 151, 172 Vézeley 90 Visegrád 23, 105, 175 Vitfalva (ma Vitkovce, Szlovákia) 100 Vitkovce <i>ld.</i> Vitfalva Víziváros 185 Vörösberény 114</p>	<p>W</p> <p>Wien <i>ld.</i> Bécs Wiener Neustadt <i>ld.</i> Bécsújhely</p> <p>Z</p> <p>Zágráb 48, 60, 61 Zalaszentgrót 112 Zalkod 156 Žehra <i>ld.</i> Zsegra Zichyújfalu 180 Zirc 11</p> <p>Zs</p> <p>Zsegra (ma Žehra, Szlovákia) 80</p>
--	---	--	---

JULIUSZ JANUSZ: Köszöntő	5
ERDŐ PÉTER: Üzenet Szent Imre herceg születésének ezredik évfordulója alkalmából	6
SPÁNYI ANTAL: Püspöki előszó	8
KERNY TERÉZIA: Szerkesztői bevezető	9

1. Szent Imre történetisége

Szent Imre herceg származása	17
MAROSI ERNŐ: Bevezető megjegyzések	18
ZSOLDOS ATTILA: Szent Imre herceg	20
ÉRSZEGI GÉZA: Szent István Intelmei fiához <i>A tartalom és forma egysége</i>	24

2. Szent Imre és az Árpád-házi szentek sírhelyei

BODOR IMRE: Árpád-kori szentjeink utóbbi évtizedekben feltárt emlékhelyei	33
SZABÓ ZOLTÁN: Szent Imre sírja és kultuszhelye	37

3. Szent Imre liturgikus tisztelete

TÖRÖK JÓZSEF: Szent Imre liturgikus tisztelete a középkorban	47
KOVÁCS ANDREA: Szent Imre alakja a magyar zenetörténetben	50
BARNA GÁBOR: Szent István, Szent Imre és Szent László kultuszemlékei Aachenben és Kölnben <i>Az uralkodói reprezentáció és a „rég Magyar szentség”</i>	66

4. Szent Imre a középkori képzőművészetben

KERNY TERÉZIA: A magyar szent királyok tisztelete és ikonográfiája a XIV. század közepéig	73
PROKOPP MÁRIA: Szent Imre Itália művészetében	83
SZAKÁCS BÉLA ZSOLT: Szent Imre legendája a Magyar Anjou Legendáriumban	88
WEHLI TÜNDE: Szent Imre herceg élete a kódexfestészetben	92
TERDIK SZILVESZTER: A magyar szent királyok ábrázolásai román orthodox templomokban	96
KERNY TERÉZIA: A szepeshelyi főoltár magyar szent királyokat ábrázoló táblaképe	99

5. Szent Imre tisztelete és ikonográfiája a barokk évszázadaiban

KERNY TERÉZIA: A „magyar szentek” fogalmának átalakulása a XV. század végétől a XVII. század végéig	109
SZILÁRDFY ZOLTÁN: Ami még hiányzik Szent Imre ikonográfiájából <i>– különös tekintettel szülővárosára és a Székesfehérvári Egyházmegyére</i>	112

6. Szent Imre alakja XIX. századi képzőművészek életművében

BICSKEI ÉVA: Szent Imre-ábrázolások egy XIX. századi életműben I.	119
BICSKEI ÉVA: Szent Imre-ábrázolások egy XIX. századi életműben II. <i>A Gizella-albumról, és annak egy jelenetéről</i>	126
KERNY TERÉZIA: Szent Imre „stylszerű” ikonográfiája. <i>Kísérlet Szent Imre herceg képzőművészeti ábrázolásának megújítására a XIX. század második felében</i>	131
GELLÉR KATALIN: Zichy Mihály: Szent Imre élete	138

7. Szent Imre tiszteletének megújítási kísérletei a XX. században

CSÍKY BALÁZS: A Szent Imre Kör	145
MÓZESSY GERGELY: Prohászka Ottokár és Szent Imre	152
MILLISITS MÁTÉ: A budapesti Szent István-bazilika Szent Imre harangjai	154
BIZZER ISTVÁN: A Szent Imre-kultusz és a modern magyar szakrális művészet 1930–1950 között	158
SZITA GÁBOR: Szent Imre magyar bélyegeken	176
SZÖLLŐSSY ÁGNES: Szent Imre a kortárs művészetben	178

8. Emlékek és emlékművek

SEIDL AMBRUS: Szent Imre kultusza a budapesti Szentimrevárosban	185
IGARI ANTAL: Lux Elek Szent Imre-szobrának hányattatásai	191
SZŰCS GYÖRGY: Fehérvár kövei	197

Színes illusztrációk

Szent Imre patrocíniumok a XI. századtól a XXI. századig	263
--	-----

9. Zusammenfassungen der Beiträge

10. Függelék

Katalógus, Összesítő jegyzék	293
A kötetben használt rövidítések jegyzéke	318
Válogatott bibliográfia	334
Személynévmutató a tanulmányokhoz	346
Helységnevmutató a tanulmányokhoz	349